

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinjska vrsta
malih oglaš po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust:

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredniški telefon 50, upravljalna 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.365, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Seja vodstva SLS.

V ponedeljek 3. marca ob pol enajstih
se vrši v dvorani Rokodelskega doma v
Ljubljani seja vodstva Slovenske ljudske
stranke.Dnevni red: 1. Poročilo načelnika o
političnem položaju. 2. Slučajnosti.Dr. Anton Korošec,
i. z. nadzornik.

Za ljudstvo.

Laž, tvoje ime je — »demokrat«.

Dokler ni prevzela 1. 1923 uprave
ljublanskega mesta Zveza delovnega ljud-
stva, je bilo liberalno časopisje venomer
polno hvalbe občinskega gospodarstva. To
kljub temu, da so liberalni občinski sveti
kot eksponenti velekapitala skrbeli pač za
svojo maloštevilno kliko, koristi ubogih in
srednjih slojev, ogromne večine ljublan-
skega prebivalstva, pa popolnoma zane-
marjali. Pod liberalno upravo je mesto
Ljubljana bilo eno najbolj zanemarjenih v
gospodarskem, socialnem in blagotvornem
oziru v celi avstroogrski monarhiji in je
predstavljalo vseskozi nazadnjaško gnez-
do. Gospodarilo se je z velikimi deficiti;
prebivalstvu so se venomer nalagala nova
bremena, naredilo se pa ni za ta denar,
kar bi se bilo lahko, oziroma se je vse za-
vozilo, kar se je naredilo; vse mestne na-
prave so bile od samega začetka več ali
manj ponesrečene, brez potrebne veliko-
poteznosti, mesto je ležalo od dne do dne v
sami dolgov; denar se je zapravljaj in
metal skozi okno. Pač pa so se ustvarjala
korita za strankarske priganjaje.

Naloga zastopnikov delovnega ljudstva
torej ni bila lahka, ko so prevzeli to libe-
ralno ropotijo. Toda njihovemu neumorne-
mu, temeljitemu in poštenemu delu se je
v kratki dobi enega leta posrečilo uvesti
novega duha v upravo, pomesti s starim
šlendrijanom in uvesti dobro upravo, ki ne
izpolnjuje samo svoje vsakodnevne nalo-
ge, ampak ustvarja nove naprave za bo-
dočnost, ki bodo koristile poznim rodovom.
To seveda ni vseč liberalnemu vele-
kapitalističnemu in bankarskemu koncernu
ter njihovim hlapcem. Da občina deluje v
prid najširšim slojem, to boli »demokrat-
sko« družbo. Naša »demokratska« čaršija
je računala, da novi ljudski občinski svet
ne bo vstanu napraviti reda in v sedanjih
dobi draginje ne bo mogel popraviti, kar
je prejšnja večina zanemarila in da
bo zato liberalni porodici lahko naščuvati
proti njej prebivalstvo, češ, mi nismo nič
delali, ti pa so naredili še manj! Toda novi
občinski gospodarji so s čudovito energijo
postavili občino na noge in demokratska
klikla ni imela v rokah nobenega orožja
proti zastopnikom delovnih slojev. Pač!

Za eno orožje liberalci, ki so danes
zbrani v demokratski stranki, niso nikoli
v zadregi, za — laž. Ta je njihova mati,
sestra in družica. Dobro vedo, da lažejo,
so mobilizirali vse demokratsko časopisje,
ki opravlja od nekdanje službe laži, da začne
pisati o velikanskih dolgovih novega mest-
nega gospodarstva, o nameravani uvedbi
nove trošarine, o stomilijonskem deficitu, o
prazni mestni blagajni, o nečutenem za-
pravljanju in bližajočem se bankrotu me-
sta. Brez najmanjših dokazov sta »Narod-
ni« in »Jutro«, dan na dan te laži ponavljala, huj-
skala prebivalstvo in pozivala vlado v Bel-
gradu, da občinski svet razžene, da bi se
vsedel zopet k mestni blagajni liberalni
očetje, spali tam in pustili Ljubljano pro-
padati.

V večerajšnji seji občinskega sveta so
se pri proračunski razpravi te brezvestne
laži v vsej svoji ostudni nagoti razkrinka-
le. Poročilo finančnega odseka nam s šte-
vilkami in suhoparnimi dejstvi pove, da je
proračun ljubljanske mestne občine za 1.
1924. brez vsakega primanjkljaja. Ta pra-
račun je popolnoma realen in ne fiktiven,
kakor so bili proračuni bivših liberalnih
občinskih gospodarjev. Mestno gospodar-
stvo je na tako trdnih nogah, da se nobeno
davščine ne zvišajo; vest liberalnih listov,
da se poviša trošarina na vino, je bila ne-
srabna laž, ker se o tem na nobeni seji
finančnega odseka ni govorilo niti o tem
kaj sklepalo. Tudi ostale občinske doklade

se ne zvišajo, ker so itak državne davščine
previsoke.

Ravnovesje v proračunu se je doseglo
z varčevanjem, kakoršno pod liberalnimi
občinskimi sveti ni bilo v navadi. Kljub te-
mu varčevanju pa sedanji občinski svet ni
zanemaril nujnih dolžnosti mestne občine,
ampak je celo mogel vstaviti znatne vsote
za nove koristne naprave v prid celokup-
nemu prebivalstvu.

V prvi vrsti stoji socialno delo sedanje
večine delovnega ljudstva na magistratu.
Liberalni občinski očetje za to panogo ko-
munalne gospodarske politike niso imeli
nobenega smisla. Mestno uradništvo so pu-
stili pri njegovih neznatnih prejemkih, ozi-
roma so skrbeli le za izboljšanje položaja
višjemu uradništvu, obstoječemu iz prote-
žirancev liberalne porodice, dočim so nižje
kategorije kulukovale za bore krajcarje.
Nad vse pa so stiskali in izkoriščali libe-
ralni mestni gospodarji mestne delavce, ki
so bili najnižje plačani in najmanj zavarov-
vani izmed vseh kategorij delavstva v Slo-
veniji sploh ter se niso smeli niti svobodno
združevati, da si svoj položaj izboljšajo. Ne-
usmiljeno je švigal bič liberalnega kapita-
lizma po ubogih mestnih delavskih parah.
Kako pa so liberalni mogotci zanemarjali
mestne reveže, siročinarje in vspitlarje,
o tem je mestna kronika polna najbolj
škandaloznih dogodov in žaliger.

Sedanja občina pa se je prav tega dela
lotila z vso ljubeznijo in spretnostjo. Mest-
nemu uradništvu in delavstvu so se zvišale
in uredile plače ter uravnalo njihovo
službeno razmerje tako, da v celi državi ni
nikjer boljše plačanih uslužbencev. Sedanj
občinski svet Zveze delovnega ljudstva je
osramotil državo, ki svoje uradnike drži
kakor hlapce in jih neusmiljeno strada.
Uvede se pa tudi brezizjemni osemurni de-
lovnik. Nadalje je sedanja večina ustano-
vila nov socialnopolitični oddelek, o čemer
se prejšnji večini ljudskih izkoriščevalcev
seveda še sanjalo ni. Ta odsek vodi vso
delavsko, mladinsko in ubožno skrbstvo in
ima v načrtu dnevna zavetišča za brezpo-
selne in proletarsko dečo; zvišale so se
podpore revežem in ubožnostne naprave
mesta povzdignile na višjo stopnjo. Vse to
delo se pokriva večinoma iz davka na noč-
ni obisk gostiln, ki daje občini okoli 1 mi-
lijon dinarjev letnega dohodka.

V svrhu omiljenja stanovanjske bede
je sedanja občinska uprava sezidala 4 sta-
novanjske hiše za uslužbence ter srednje
sloje, jih bo pa še zidala, dočim državi še
na misel ne pride, da bi storila kaj ena-
kega za svoje uslužbence. Sicer pa je imela
ob prevratu in po njem, torej v neprimer-
no ugodnejšem času, tudi liberalna občins-
ka uprava časa dovolj, da kaj stori v tem
oziru, pa se še zgenila ni in je prepustila
skrb za stanovanja svojim uslužbencem in
srednjim stanovom Zvezi delovnega ljud-
stva. Zdaj, ko je pa v tem oziru nekaj stor-
jeno, pa demokratska gospoda seveda za-
bavlja.

Znano je, kako temeljito so bivši ob-
činski sveti zavozili glede preskrbe mesta
z električno lučjo, s plinarno in tramvajem,
ki bi lahko tvorili ogromen vir dohodkov
in bi bili res v korist prebivalstvu ter pri-
dobitnemu življenju, da so imeli liberalni
mogotci kaj smisla za javnokoristne napra-
ve. Vse liberalne naprave so se izkazale
za neuporabne, malo ali sploh nič rentabil-
ne in neizdostne. Sedanja večina pa že iz-
deluje načrt nove velike vodnoelektrične
centrale. Tudi uvedba poklicnega gasilstva,
avtoobzorne itd. se mora šteti med one
stvari, ki kažejo veliki smisel sedanje ve-
čine za izpolnitev mestnih javnokorist-
nih naprav. Pa ravno zaradi tega so demo-
kratski časopisi najbolj lagali, natočevali
in hujskali, in to samo zategadelj, ker je
s tem odpadel zaslužek nekaterim njiho-
vim veljakom. Poklicno gasilstvo pa ni pri-
pomoglo samo k večji požarni varnosti me-
sta, ampak tudi prihrani mestu velike iz-
datke na drugih poljih. Ustanova poklicne-
ga gasilstva torej ne pomeni »razmetava-
nja« občinske imovine, kakor je pridno la-
galo demokratsko časopisje, marveč je le
ustanova varčevanja in to pametnega var-
čevanja.

Pri večerajšnji seji občinskega sveta pa
se je tudi pokazalo, kako pobalinsko se je
lagalo demokratsko časopisje o »ogromnih
dolgovih«, »prazni blagajni« in »bankero-
tu« mestne občine. Občina ima komaj 10

milijonov dinarjev izposojenih pri »Mestni
hranilnici«, jih redno odplačuje ter jih po-
rablja izključno v investicije za hišo, kopa-
lišče, ubožnico, motorno brizgalno in po-
dobno. Ostali izdatki mesta so se vsi po-
ravnavali iz mestne blagajne, ki ima vedno
tekoča sredstva v zadostni izmeri na raz-
polago.

Gospodarstvo večine Zveze delovnega
ljudstva na ljubljanskem magistratu je, ka-
kor dokazujejo številke, solidno, varčno,
pošteno in skrbno tudi za bodočnost. Med
tem pametnim in res naprednim gospodar-
stvom in zapravljalnostjo, nesocialnostjo in

nazadnjaštvom prejšnjih liberalnih mestnih
uprav je razlika kakor dan pa noč. Časo-
pisje »demokratske« veleburžuazije bo se-
veda lagalo dalje, ker nima moralnega po-
guma, da bi priznalo, kar je dobro, ampak
smatra kot svojo edino nalogo oklevetati in
oblatiti vse, kar je ljudstvu v korist, hvaliti
pa vse, kar počenja demokratska klika v
svrhu izrabljanja širokih slojev in lastnega
obogatitja. Ljubljansko razsodno prebival-
stvo pa bo sodilo. Pri zvezi delovnega
ljudstva vidi nesebično delo, pri »demo-
kratski« gospodi pa zabavljanje in različne
kupčije, ki odmevajo tudi v — parlamentu.

Debata o Trboveljski družbi.

VPRAŠANJE POSLANCEV JUGOSLOVANSKEGA KLUBA. — MINISTER OBLJUB-
LJA REPRESALIJE.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Na današnji
seji narodne skupščine je pred prehodom
na dnevni red najprvo odgovoril minister
za šume in rude na vprašanje poslancev
Kugovnika, Kremžarja, Go-
stinčarja in tovarišev radi postopanja
trboveljske družbe napram rudarjem. Mi-
nister Srškić je na vprašanje, zakaj še
vedno družba ne izplačuje povišanja delav-
cem, kakor je to bilo sklenjeno na seji na-
rodne skupščine, odgovoril, da je tudi nje-
mu znano, da se direktorij trboveljske pre-
mogokopne družbe zelo čudno obnašajo in
da so mu znani zelo neumestni izpadi teh
gospodov. Izjavil je, da bo tudi nadalje gle-
dal na to, da se sklepi narodne skupščine
spoštujejo tudi s strani podjetnikov trbo-
veljske premogokopne družbe.

Ministru je odgovoril poslanec Kugo-
vnik, da so narodna skupščina in vsi mi-
nistri dolžni, da varujejo svojo avtoriteto,
da se taki slučajni ne bodo več dogajali, da se
ne bodo kršili zakoni in da bodo sklepi
narodne skupščine držali ter da se družba
v bodoče ne bo več posmehovala delova-
nju v zbornici. Apeliral je na ministra, da
upoštevata sklepe narodne skupščine, da
uporabi vso svojo moč, ki mu je gotovo na

razpolago, da se izvrše sklepi narodne
skupščine in da obvesti poslance o tem,
v koliko bo trboveljska premogokopna
družba voljna izboljšati položaj rudniških
delavcev.

Poslanec je ponovno odgovoril Srš-
kić, da je s svoje strani napravil vse, kar
je po zakonu mogoče in da bo tudi v bo-
doče tako deloval. Prosi poslance, da tudi
oni s svoje strani vplivajo na družbo v Slo-
veniji, češ, da je dobil od zveze industrije-
cev v Sloveniji protest, kako da sme sploh
samo izraziti željo države, da naj se po-
višajo dnevne ruderje. Izjavlja, da bo
spoštoval zaključke narodne skupščine in
vzel vpoštev represalijske.

Nato se je prešlo na dnevni red in je
govoril demokrat Sečarov. V svojem
govoru je kritiziral finančno politiko vla-
de in se izjavil proti proračunu. Seja je
bila nato prekinjena in njeno nadaljevanje
napovedano za jutri. Ker je debata pred
prehodom na dnevni red bila preveč dolga,
se ni prešlo na glasovanje, pač pa se to
zgodilo jutri. Pred prehodom na dnevni red
bodo odgovarjali nekateri ministri: Notra-
nji minister na vprašanje poslanca Hoh-
njeca o kuluku.

Položaj Pašičevega režima.

VLADNI BLOK SE KRHA. — DZEMJETOVCI IZSILJUJEJO OD PASIČA NOVE
UGODNOSTI. — POGAJANJA Z NEMCI BREZUSPEŠNA.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Vsi politični
krogi se zelo zanimajo za potek razprave
izvršilnega odbora SLS. Današnji jutranji
in popoldanski listi so prinesli poročila iz
Ljubljane, da je izvrševalni odbor odobril
delovanje kluba in da so se vsi govorniki
izrekli za to, da je treba čimprej režim stro-
moglaviti. Tekom dneva je Jugoslovanski
klub obiskalo mnogo uglednih poslancev iz
vseh klubov in seveda še večje število ča-
sniarjev. Sestanku v Ljubljani so dajali ve-
liko važnost, kar je za položaj v Belgradu
zelo značilno. Položaj za režim g. Nikole
Pašića ni niti najmanj ugoden. Četudi je
večina zavrgla obtožbo proti dr. Lazi Mar-
koviću, si Pašić s tem ni mnogo odpomogel.

Poslanec Ranković še nadalje na-
stopa proti vladi. Nemci so se izjavili proti
vladi. Dzemjet komaj čaka, da lahko zo-
pet pritisne z novimi vedno težjimi zahteva-
mi. Glede Rankovića je vlada sklenila v
prihodnjih dneh sklicati sejo glavnega od-

bora radikalne stranke in po mislih mini-
strov bo Ranković izključen iz stranke.

Pogajanja z Nemci so ostala brez uspe-
ha in oni izjavljajo, da bi bili pripravljeni
pomagati tudi opozicijskemu bloku. V tej
stiski in zadregi pa si je Pašić znal pridobi-
ti podporo v takozvani Narodni musliman-
ski stranki, ki je pod vodstvom znanih pri-
jateljev dispozijskega fonda Korkuta,
Maglajića doživela popoln poraz. Javi-
vili smo že, da so vsi bivši poslanci te bivše
stranke prišli na poziv g. Pašića v Belgrad.
Pašić jih je večeraj ponovno sprejel. Radi-
kali tolmačijo ta posvetovanja s tem, da je
pričakovati novih volitev in da je Pašić z
njimi konferiral o volivnem sporazumu proti
Mehmedu Spahiu v Bosni. Te grožnje z
novimi volitvami s strani radikalov so zelo
smesne, kajti gotovo je, da se radikalom
niti najmanj ne ljubi iti že sedaj v volitve.
Vsi ti poskusi so samo intrige proti opozi-
cijskemu bloku.

Evakuacija reškega zaledja.

Sušak, 26. febr. (Izv.) Naš teritorij na
zaledju Reke, katerega čuvajo Italijani za-
sednega, bo jutri izročen našim oblastem.
Evakuacija se bo izvršila točno po odred-
bah sporazuma v Rimu, to je pet dni po
izmenjavi ratifikacijskih listin o dogovoru.
Italijani so sklenili danes popoldne, da bo-
do vse vasi v zaledju izročili popolnoma v
našo last.

Sušak, 26. febr. (Izv.) Italijansko-jugo-
slovanska mešana komisija za železniški
promet je sestavila začasen vojni red med
Reko in Jugoslavijo. Železniški promet bi
bil že danes odprt, toda nastale so take
tehnične težkoče, da se bo otvoritev mogla
izvršiti šele pojutrišnjem, ko nam bo izro-
čeno vse zaledje Reke.

Sušak, 26. febr. (Izv.) Na podlagi po-
gajanj, ki so se vršila zadnje dni med go-
spodarskimi krogi na Sušaku na eni strani
in predstavniki trgovsko-obrtno zbornice v
Senju na drugi strani, se je sklenilo na po-

slednji konferenci, da se na Sušaku osnuje
zbornični urad zagrebske trgovsko-obrtno
zbornice. Povodom teh pogajanj je bila po-
slana ministru za trgovino in industrijo
Kojiću brzojavka, v kateri gospodarski
krogi Sušaka zahtevajo na podlagi sklenje-
nega dogovora, da se trgovska zbornica v
Senju radi pomanjkanju organizacije zdru-
ži s trgovsko obrtniško zbornico v Zagrebu,
nakar se bo ustanovil poseben zbornični
urad na Sušaku in v Senju.

Dr. Ninčić o razmerah
v Bolgariji.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Na današnji
seji ministrskega sveta, ki je trajala do
pol devetih zvečer, je zunanji minister dr.
Ninčić referiral o razmerah v Bolgariji.
Glasom poročil našega poslanstva vlada
popolen mir in vse temu nasprotno vesti
so brez podlage. Dolgo se je govorilo o
notranji politični situaciji, nakar so raz-
pravljali o posameznih resornih vprašanjih.

Posebno dolgo so razpravljali o novi Kmet-ski banki, ki bo imela pol milijarde kapita-la, od katerega bo dajala kredite kmeto-valcem.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Druga sekcija za sklep trgovinske pogodbe z Italijo je na-daljevala svoje delo in so razpravljali o nadaljnjih paragrafih konsularne konven-cije. Poleg tega so sklenili, da se osnuje posebna podsekcija posebno o Reki glede vprašanj državljanstva, opcije in dru-gih v to stroko spadajočih vprašanj.

ZASTOJ V REPARACIJSKIH POGAJA-NJIH Z NEMCIJO.

Belgrad, 26. febr. (Izv.) Tudi danes so se nadaljevala pogajanja z nemško delega-cijo glede reparacij. Vendar je zaznamovati zastoj.

POMOČ BREZPOSELNIH V ZAGREBU.

Zagreb, 26. febr. (Izv.) Vseled velike nezaposlenosti, ki vlada v Zagrebu, je za-grebško mestno zastopstvo na eni zadnjih sej sklenilo, da se napravijo vsi koraki, da se brezposelnim priskoči na pomoč. V tem smislu je odprt poseben urad, ki bo vo-dil evidenco nezaposlenih delavcev tako ročnih kakor tudi duševnih. Dalje bo imel tudi v evidenci vsa privatna podjetja, če se drže predpisov in če so odpustila vse tuje nameščenice in jih nadomestila z domačimi. Za svoje nameščenice bo zgradila občina sta-novanjska poslopja. Mestno predstojništvo je sporočilo borzi dela, da stavlja od jutri na razpolago dnevno 120 nakaznic, na ka-tere bodo dobivale delavske družine hrano stroške občine. Po potrebi se bo število teh nakaznic zvišalo.

Zbližanje med Anglijo in Francijo.

Pariz, 26. febr. (Izv.) Mac Donald je poslal francoski vladi noto, v kateri razlaga svoje uradno stališče glede vzpostavitve medzvezniške vojaške kontrole nad Nem-čijo in izraža mnenje, pod kakšnimi pogoji bi mogla ta kontrola biti učinkovita. Z za-devo vzpostavitve vojaške kontrole se bo v kratkem bavila veleposlaniška konfe-rencia.

ZACETEK DELA V ANGLESKIH PRISTANIŠČIH.

London, 26. febr. (Izv.) Vseled končne-ga sporazuma med delodajalci in delavci se delo v vseh angleških pristaniščih začne jutri zjutraj.

VPRAŠANJE REVIZIJE VERZAJSKR POGODBE.

London, 26. febr. (Izv.) V spodnji zbor-nici sta Lloyd George in Mac Neill vpraša-la vlado, ali je govor ministra za notranje zadeve Hendersona, ki je izjavil, da je tre-ba verzajsko mirovno pogodbo revidirati, smatrati kot uradno mnenje kabineta. Mac Donald je odgovoril, da je vlada odgovorna le za svoje programatične izjave, podane v spodnji zbornici.

ZRAKOPLOVNA ZVEZA PARIZ-PRAGA

Pariz, 26. febr. (Izv.) Zrakoplovna zve-za med Parizom in Prago bo odslej vodila preko Švice in Avstrije, da se izogne Nem-čiji.

AVSTRIJA PRIZNALA SOVJETSKO RUSIJO.

Dunaj, 26. febr. (Izv.) Uradno se po-roča, da je zvezna vlada dne 25. t. m. po

svojem pooblaščenju v Moskvi izročila Li-tvivo v to, v kateri zvezna vlada iz-javlja, da se strinja z upostavitvijo rednih diplomatskih in konzularnih zvez z rusko sovjetsko republiko. Ta izjava je bila od moskovske sovjetske vlade vzeta na zna-nje in tako je redna diplomatska zveza med obema državama vpostavljena, s čer-mer je de iure priznana sovjetska Rusija. Dosedanje diplomatsko in konzularno za-stopništvo se s tem spremeni v regularno poslaništvo.

MEDNARODNA SANACIJA NEMČIJE.

Pariz, 26. febr. (Izv.) Prvi odbor med-narodne izvedeniške komisije se je večeraj v plenarni seji bavil s proračunom Nemčije za leto 1924-1925. Ker obstoja med seda-njim gospodarskim stanjem Nemčije in biv-šim gospodarskim stanjem Avstrije podob-nost, je odbor sklenil, da naprosi bivšega glavnega tajnika reparacijske komisije Sal-terja, da pred odborom poda poročilo o sa-nacijskem programu Avstrije.

NEUGODEN POTEK MORNARIŠKE RAZ-OROŽEVALNE KONFERENCE.

Rim, 26. febr. (Izv.) Na seji mornari-ške razoroževalne konference je prišlo do velikih nasprotij. Delegati Rusije so zahte-vali, da sme Rusija imeti enako tonažo voj-nega brodograja kakor Anglija. Španija za-hteva, da sme imeti 500.000 ton vojnega brodograja. Tudi južnoameriške države zahte-vajo večjo tonažo, nego se jim dovoljuje. Iz-gledi za ugoden potek konference so slabi.

DEMENTI GLEDE IZPREMEMB V ČESKOSLOVASKI VLADI.

Praga, 26. febr. (Izv.) »Prager Presse« poroča iz Marijanskih Lazen, da so vse ve-sti o predstojajočih izpremembah v ministr-skem kabinetu brez podlage.

IMENOVANJE V POLJSKI ARMADI.

Varšava, 26. febr. (Izv.) Za armadnega nadzornika je imenovan general Szeptycki.

SPOPAD MED DELAVCI IN OBOROŽENO SILO V BARCELONI.

Barcelona, 26. febr. (Izv.) Tukaj so se spopadli delavci s kraljevsko gardo in po-licijo. Pri spopadu sta bila dva člana sindi-kalne organizacije ubita, dva gardista in dve osebi iz publike pa ranjeni. Več sin-dikalistov so zaprli.

DEMOKRATSKI KANDIDAT ZA PREDSEDNIŠTVO Z. D. S. A.

Newyork, 26. febr. (Izv.) Član demo-kratske stranke James je naznanil uradni svojo kandidaturu za predsednika ZDSA.

ZIMA V ITALIJI.

Rim, 26. febr. (Izv.) Od večeraj zjutraj pada v Markah obilni sneg. Na morju raz-sajajo viharji. Parniki so ostali v pristani-ščih.

Politične vesti.

+ Poročilo dr. Korošca. Predvečeraj je imel izvrševalni odbor SLS sejo v Ljub-ljani, snoči pa v Mariboru. Na obeh sejah je poročal dr. Korošec o političnem položaju. V Ljubljani in v Mariboru se je sklenilo, da se za 3. marca skliče seja vod-stva SLS v Ljubljani, na kateri se bo vod-stvo posvetovalo in sklepalo o nadaljni tak-tiki SLS.

+ »Socialno« stališče JDS. Zveza de-lovnega ljudstva v ljubljanskem mestnem svetu je večeraj sprejela pragmatiko za me-stno uradništvo in delavstvo. Pragmatika

je s socialnega stališča najmodernejša, kar jih ima sploh kakšno mesto ali država. Pr-vič je delavec priznan kot enakopraven z vsakim drugim javnim uslužbenecem in uživa poleg dolžnosti tudi jasno določene in zaimenjene pravice. Proti temu pa je nasto-pila v občinskem svetu JDS po svojem gospodarniku dr. Tomišku! Izjavil je, da je JDS proti temu, da se delavec izenači z drugimi uslužbenci! Delavec je torej po na-zorih JDS nižje bitje. Lepa stranka to, ki sicer lovi na svoj lim tudi delavec z nekak-šno »Unijo«! JDS je s tem svojim nastopom le še potrdila, da je goli eksponent banko-kracije in izkoriščevalske veleburžuazije.

+ Štefanovičevi radikali nadaljujejo svojo tekmo z uradno radikalno stranko v Sloveniji, kdo da bo bolj uslužen g. Pa-šiču in belgrajskim centralistom. Kakor je razvidno iz zadnjega »Radikalca«, list ni pre-šel v last uradne stranke v Sloveniji in belgrajska radikalija očitno podpira obe frakciji, samo da dobi več pristašev, četu-di se ti med sabo v Sloveniji pulijo na živ-ljenje in smrt za Pašičevo brado. V zadnjem »Radikalcu« je Štefanovičeva skupina obja-vila oklic, ki naj bi bil neke vrste manifest slovenskemu delovnemu ljudstvu. Prav za-bavne stvari se nahajajo v tem oklicu, ki vabi vse sloje v radikalno stranko. Dober dovtip je v oklicu n. pr. to-le: »Borili se bo-mo z vso brezobzirnostjo proti korupcioniz-mu.« V vsej številki pa ni niti besedice o čistih delih gospoda veleradikala dr. Laze Markovića, o korupciji g. Radeta Pašiča, ki opravlja svoje posle pod protektoratom mi-nistrskega predsedstva svojega očeta. Eh, papir je potrepljiv!

+ Skader. Italijanski listi poročajo iz Zeneve, da so v tamkajšnjih mednarodnih političnih krogih napravile vesti o sporaz-umu med Italijo in Jugoslavijo zaradi Skad-ra, ki naj ga Jugoslavija anektira, jako mučen vtis. Opozarjajo, da je Belgrad kot preludij k tem vestem razširjal poročila o silni draginji v Skadru in o begu tamkaj-šnjega prebivalstva, katerega poročila ozna-čuje albanski zastopnik Bilhinaki kot po-polnoma izmišljena. Naglašajo, da so meje med Jugoslavijo in Albanijo določene po mednarodni komisiji in se torej ne bodo dale kar tako izpreminjati. V ostalem pa da je razvideti iz raznih glasov, da vesti o Skadru niso brez podlage.

Beleške.

Kulturna sramota. Druga izraza ne najdemo za nizkotno bevskanje ljubljansk-kega demokratskega časopisja proti prireditvi akademikov »Danice«, »Zarje« in »Borbe« za splitske pogorelce, ki se je vr-šila v ponedeljek večer v Unionovi dvorani. Prireditve sama, ki se je vršila pod častnim predsedstvom gospodov T. Šporna, velikega župana, generalnega konzula dr. O. Beneša, dr. Janka Brejca in prof. dr. E. Jarca, je bila sijajna in moramo izreči ljub-ljanskemu občinstvu le priznanje, da se ni dalo terorizirati od časopisja, ki ne pozna niti najprimitivnejših manir in takta. Pri-reditev je bila zamišljena po vzorcu slinih prireditve velikih mest. Namen prireditve je bil tako vzvišen in lep, da je že s tega stališča hujskanje talni-naprednega časopisja sramota. »Jutro« in »Slovenski Na-rod« sta si s tem nizkotnim hujskanjem stekla prvenstvo žurnalistične grdobe, v sramoto slovenskemu narodu. Ni ga na svetu kulturnega časopisa, ki bi padel vseled strankarske zagrizenosti na tako niz-ke nivo, kakor je tokrat zlasti »Slovenski Narod«. S svojim hujskanjem je dokazal,

da so vsi njegovi članki o slovanstvu praz-no, neiskreno besedičenje. Če mu že tako smrdijo društva, ki so priredila ta večer iz hvalevrednih človekoljubnih namenov, da jih je dan za dnevno licemersko napadal, bi vsak dostojen človek pričakoval z ozirom na namen prireditve, da bo demokratsko časopisje zatajilo svojo bolešno prenepe-toost vsaj toliko, da molči, če že noče delati reklame. Tako je vsaj običaj po vsem kulturnem svetu, ki ga n. pr. mi nismo prelo-mili niti ob vsesokolskem zletu, spoštujoči prihod slovenskih in drugih gostov, ki smo jih pozdravili kot Slovane in pozvali naše somišljenike, da jim grede kot slovenskim bratom povsod na roko, da bodo odnesli iz Ljubljane in Slovenije najlepše utise, zlasti še utise o kulturni višini slovenskega na-roda, ki je po svoji ogromni večini krščan-skega svetovnega naziranja. Ni pa bilo do-volj ogabnega hujskanja po časopisju, bo-lestno sovraštvo se je pokazalo tudi na ljubljanski pošti. Kolikor smo mogli že večeraj konstatirati, ogromno število povab-ljenih gostov ni dobilo vabil, ki so bila od-poslana. Ali so se vabila pridržala, da jih bodo povabljeni dobili prepozno, ali pa so se »izgubila«, ne vemo. Vsekako zahteva-mo od poštnega ravatelja, da uvede najstrožjo preiskavo; krivce kaznuje in o uspehu preiskave tudi javnosti poroča. Sploh opazujemo, da se pošta balkanizira. Tajnost pisem, ki nosijo zunaj naslove go-tovih društev, se na poštah čimdalje bolj krši, tako da so nekatere organizacije bile prisiljene, da svojih pisem ne pošiljajo več na svoje podorganizacije na njihov naslov, ker jih te sicer ne dobe. To se je še prav posebno opazilo v Mariboru. Mi ne bomo pod nobenim pogojem trpeli takih po sve-tu neznašlišnih škandalov in prosimo p. t. občinstvo, da nas o vsakem takem slučaju, če mu pride na sled, obvesti. Ne gre, da bi nekaj naravnost že abnormalno zagrizenih demokratov in demokratice na državne stroške uganjalo v službi politiko s krše-njem ene svojih za javnost najvažnejših dolžnosti.

»Jutro« se silno huduje, ker ne zna brati svojih izjav in naših poročil. Ne mo-remo pomagati!

Dopisi.

Novo mesto. V nedeljo, 24. t. m. se je vr-šila volitev župana in svetovalcev v tukajšnji mestni občini. Volitev je otvoril gerent g. dr. Gregorič s pozdravom na zastopnika vla-de, vl. sv. g. dr. Svetka in izvoljene občin-ske odbornike. Konstatiral je, da so se odpo-vedali odborniškim mandatom na listi gospe-darske stranke gg. Kušljan, gostilničar v Kan-diji, Ferdo Seidl, profesor v pokouju, in Miha Mramor, usnarj v Novem mestu, tako, da je vstopil odvetnik dr. Režek, na listi SLS pa sta odstopila gg. Franjo Pelko, krojač v Novem mestu, in Anton Turk, posestnik v Kandiji, ter sta na njuna mesta stopila gg. Ivan Košak, gostilničar in posestnik v Novem mestu, in Al. Škedel, mehanik v Kandiji. Gerent je prebral rešitev rekurza proti izvršenim občinskim vo-litvam z dne 23. dec. 1923. Nato je prevzel predsedstvo volitve po letih najstarejši odbor-nik g. Franc Perko (SLS) ter imenoval skru-tinatorjem odbornika g. Ogoreutza (JDS) in g. Meršola (NSS), zapisničarjem pa g. Kalčiča (JDS). Združeni JDS in samostojni obrtniki (Ogrinčeva skupina) ter Gregoričevi radikali — skupno 13 po številu, so volili za župana odvetnika dr. Režka (JDS); SLS je volila g. Fr. Perka (6 glasov), skupina reda in dela pa g. Simona Meršola (6 glasov). Dr. Režek je bil izvoljen z 1 glasom večine, katero si je moral

Edmund About: 48

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

Končno sem torej vendarle našel nje-govo občutljivo točko. Stari palikar je bil zadet v srce. Vedel sem, da je moj račun gotov, nič več nisem upal milosti in vendar sem občutil neko grenko nasladi v tem, da vznemirjam to negibno masko in ta kame-niti obraz. Rad sem zasledoval v brazdah njegovega obraza zvijanje strasti kot ob-čuduje utopljenec sredi morja izdalje val, ki ga bo požrl. Bil sem podoben mislečemu trsu, ki ga uniči vesoljstvo s svojo močjo in ki se umirajoč tolaži z vzvišeno zavestjo svoje premoči. Rekel sem si s ponosom: »Poginil bom v mukah, pa vendar sem gos-pod svojega gospoda, krvnik svojega krv-nika.«

VII.

John Harris.

Kralj je premišljeval svojo osvelo, kot premišljuje človek, ki je bil tri dni teš, dobro kosilo. Premislil je drugo za drugo vse vrste jedi, hočem reči vse muke; polo-žil je svoj jezik na svoje izsušene ustnice, toda ni vedel, s čim naj začne, ne kaj izbe-re. Rekl bi, da mu je prevelika lakota umo-rila tek. Pritisnil je svoj prst na glavo, kot bi hotel iz nje kaj iztisniti; toda misli so se mu vrstile tako hitro in nepočakno, da ni mogel nobene prijati, ko je šla mimo. »Go-vorite vendar!« je vpil nad svojimi ljudmi. »Svetujte mi. Čemu vas vendar imam, če mi

ne morete dati niti enega dobrega sveta? Mar naj čakam, da se Korfijot vrne, ali da Vasilij dvigne svoj glas iz groba. Najdite mi muko za osemdeset tisoč frankov, tep-cile!

Mladi čibudžija je rekel svojemu gos-podu: »Imam dobro misel. Tebi je umrl častnik, drug je odsoten, tretji pa ranjen. Razpiši njihova mesta. Daj jih na dražbo. Obljubi nam, da bodo oni, ki te bodo znali najbolje osvetili, nasledovali Sofokleja, Korfijota in Vasilija.«

Hadži Stavros se je zadovoljno smejal tej iznajdbi. Pobožal je otrokovo brado in mu rekel:

»Ti si čistiželjen, mali mož! To je do-bro! Čistiželjnost je izvor poguma. Naj bo torej dražba. To je moderna misel, prav ev-ropska misel. V zahvalo smeš ti prvi pove-dati svoje mnenje in če najdeš kaj lepega, ne bo imel Vasilij drugega dediča kot tebe.«

»Jaz bi,« je rekel otrok, »izruval mi-lordu nekaj zob, mu potisnil kol v usta in ga na vajetih gonil toliko časa, da bi padel od utrujenosti.«

»Ima preveč bolne noge; padel bi že pri drugem koraku. Vi drugi! Tamburis, Mustakas, Koltzida, Milotis, govorite, po-slušam vas.«

»Jaz,« je rekel Koltzida, »bi mu meč-kal vrela jajca pod pazduho. Poizkusil sem to že na neki ženski iz Migare in imel sem s tem veliko veselja.«

»Jaz,« je rekel Tamburis, »bi ga polo-žil na zemljo in na prsa bi mu dal sto fun-tov težek kamen. Pri tem vsakdo steguje jezik in pluva kri; to je zelo lepo.«

»Jaz,« je rekel Milotis, »bi mu vlil je-siha v nosnice in mu vbodel trnje pod vse nohte. Človek pri tem kiha do vzhichenosti in ne ve, kam bi dal svoje roke.«

Mustakas je kuhar tolpe. Predlagal je, naj me pečejo pri majhnem ognju. Kraljev obraz se je razširil.

Menih je prisostvoval posvetovanju in je poslušal druge, ne da bi povedal sam svoje mnenje. Vendar pa sem se mu v nje-govi čuvstvenosti zamislil in pomagal mi je po svoji visoki inteligenci. »Mustakas je preveč hudoben,« je rekel. »Saj lahko mu-čite milorda, ni ga pa treba še popolnoma živga peči. Če ga hranite s slanim mesom in mu ne dovolite piti, bo živel dolgo, veli-ko trpel in kralj bo utešil svojo maščeval-nost, ne da si nakoplje božje. Ta nasvet je zelo nesebičen, ničesar ne pričakujem zanj; želim pa, da bi bili vsi zadovoljni, ker je samostan prejel svojo desetino.«

»Čakaj,« ga je pretrgal kafedžija. »Do-bri starček, imam misel, ki je več vredna kot tvoja. Obsodimo milorda na smrt od la-kote. Drugi naj ga mučijo, kolikor se jim zljubi; predlagam, da se ničesar ne zabra-ni. Toda jaz bom stal kot straža pred nje-govimi usti in skrbel bom, da ne pride vanje niti en grizljive kruha in niti ena kap-ljica vode. Utrujenost bo podvojila njegove bolečine, rane bodo povzročile žejo in vse drugo delo bo prišlo končno na moj račun. Kaj praviš ti k temu, gospod? Ali je pa-metno in ali me vzprejmeš za Vasilijevega naslednika?«

»Pojdite vsi k vragu!« je rekel kralj. »Vi bi mislili manj po svojem okusu, če bi bil preklelec vam ukradel osemdeset tisoč

frankov! Odnosite ga v taborišče in zaba-vajte se z njim. Toda gorje nepredvidnežu, ki bi ga v nerodnosti ubil. Ta človek sme umreti le od moje roke. Zahtevam, da mi na veselju povrne, kar mi je vzel na denarju. Prelil bo kri iz svojih žil kapljo za kapljo kot slab dolžnik, ki plačuje groš za gro-šem.«

Vi si ne morete predstavljati, gospod, kako trdno se oprijemlje življenja tudi naj-bolj nesrečni človek. Zares sem bil jaz žel-jan, da umrjem in najboljše, kar me je moglo zadeti, bi bila hitra smrt. Vendar pa se je nekaj razveselilo v meni pri Hadži Stavrosovi grožnji. Blagoslavljal sem traj-notno svoje muke. Nezavedno upanje je šče-getalo dno mojega srca. Če bi mi bila usmi-ljena duša ponudila, da mi razbije lobanjo, bi se bil dvakrat premislil.

Štirje tolovaji so me prijeli za glave in noge in so me nesli kot tuleč zavoj mime kraljevega kabineta. Moj glas je vzdramil Sofokleja na njegovem ležišču. Poklical je tovariše, si dal povedati novice in prosil, da me vidi od blizu. Bila je to bolnikova ka-prica. Vrgli so me k njemu na tla:

»Milord,« mi je rekel, »oba sva precej pri kraju; vendar pa lahko stavimo, da bom jaz prej pokonci kot vi. Zdi se, da mi ho-čejo dati že naslednika. Kako krivični so ljudje! Moje mesto je na dražbi. No, prav, tudi jaz hočem dražiti in se postaviti v vrsto. Vi boste pričali zame in z vašim je-čanjem boste dokazali, da Sofoklej še ni mrtev. Zvezali vam bodo vaše štiri ude in skrbel bom, da vas z eno roko tako krepko mučim, kot najbolj zdravi teh gospodov.«

Dalje sledi.

ustvariti z lastnim glasovanjem. — Pred glasovanjem za svetovalce sta skupina SLS in stranka reda in dela ponudili gospodarski skupini sporazum, da jima prizna po številu odbornikov primerno število svetovalcev. Gospodarska skupina je pa ta sporazum odbila s tem, da je volila vseh šest svetovalcev iz svojih vrst in sicer gg.: Ogriča, Petriča, Paušerja, Ogoreutza, Kastelica, Buka. Ostali dve skupini sta oddali prazne listke. Predsednik kluba reda in dela g. Meršol in kluba SLS g. dr. Česnik sta konstatirala, da je bila na strani njihovih skupin resna in dobra volja za sporazum, ki ga pa nasprotna skupina ni upoštevala. — Pritožbi zoper to volitev so se vse skupine odpovedale in je vl. svetnik dr. Svetek kot okrajni glavar takoj zaobljubil župana in svetovalce ter jim napravil primeren nagovor. Pričakovalo se je, da bo novoizvoljeni župan na čestitko in nagovor vladnega svetnika dr. Svetka reagiral, kar se pa ni zgodilo.

Stavka pristaniščarjev.

(Od našega londonskega poročevalca.)

London, 22. februarja.

Labour ministrstvo je dosedaj prejelo več podpore, materialne in moralne, od svojih političnih neprijateljev nego od svojih lastnih somišljenikov. Precej prvi dan socialističnega ministrovanja je zaštrikal narodni sindikat lokomotivnih mašinistov in za par dni ustavil promet po celi Angliji.

Nekaj tednov pozneje napovejo stavko pristaniški delavci (sindikat šteje 120.000 članov) ter otvorijo na ta način najefektnjšo blokado britanskega otočja. Kdor ne pozna razmerja med angleškimi socialističnimi sindikati in med parlamentarno Labour stranko, bi mislil, da je prihod socialistov na čelo angleške administracije začetek brezskrbnih gospodarskih nemirov, doba neprestanih »gibanj«, ki se pod stariimi vladami niso upala na dan.

V resnici Labour stranka nima v organizaciji pristaniških delavcev nobene besede in nihče radi stavke ne dela ministrstvu nobenih očitkov. Kakor je bila zadnja železniška stavka nerazumljiva, tako se danes zahteve pristaniških delavcev zdijo javnemu mnenju opravičene. Sindikat je

že pred 2 mesecema objavil svojo namero, da hoče stavkati, ako mu ne dovoli le 2 šilinga dnevno kot dodatek k dosedanjim 10 šilingom dnevno (okoli 200 Din). Zahtevo je popolnoma opravičena že iz čisto gospodarskih ozirov, ker dosedanja plača absolutno ne odgovarja podražanju življenjskih potrebščin. Na drugi strani je pa sindikat izračunal, da pristaniška podjetništva vsled zvišanja delavske plače ne bodo trpela.

2 meseca sta pretekla in podjetništvo niti odgovorilo ni na zahtevo sindikatov, dokler za stavko določeni datum ni bil že pred durmi. Sedaj so se podjetniki šele zganili, šibani od časopisja, ter ponudili delavcem 1 šiling zvišanja na dan. Pristaniščarji so odgovorili s popolnim popustom dela, »da si priborijo kruh in da iztirajo iz londonskih pristaniških podjetij neko prevzetnost, ki so jo ustvarili premastni povojni dobički.«

Vlada se je seveda za stavko hitro zainteresirala z namenom, da jo konča, ker štrajk v pristaniških popolnoma ohromi gospodarsko življenje v državi, ki je navezana edinele na morje.

Postavljena je bila vladna raziskovalna komisija — to je novost brez preceden-tov — ki bo vzroke stavke preiskala in, če bo našla protipostavnosti, otvorila sodnijsko in kazensko postopanje proti eni ali drugi strani. Pravijo, da v tem pogledu podjetništva nimajo tako čiste vesti kot pa sindikat.

Hitro druga drugi sledeči stavki napovedujeta nove gospodarske krize v Angliji, ki se bodo večale tem bolj, čim dalje bo problem brezposelnosti ostal nerešen in tem manj bo Evropa zmožna kupovati v Angliji.

Zadnji teden sta razburili angleško delavstvo in industrialce dve težki novici. 1. Indijska vlada je naročila veliko železniškega materiala v Nemčiji. 2. Južnoafriška Unija je naročila velikansko število železniških prog in lokomotiv pri Krupp. Obe naročili bosta v Nemčiji za 50 odstotkov cenejši nego bi bili v Angliji. Tako se vidi, da je rešitev brezposelnostnega problema v Angliji odvisna od mednarodnih političnih pogojev. Jeli zato Labour vlada najprej šla na mednarodno polje?

živino v Oblakih pri Ptuj, se je močno uredil pri klanju živine na levi roki. —

— Izgnana sta iz naše države 38 letni ruski begunc Peter Komanenko iz Jekaterino-slava in sicer kot nevaren tat, za vedno, in pa ključavničarski pomočnik Karl Richter iz Trsta za nedoločen čas zaradi vlačugarstva.

— Samomorilni poizkus Maksa Linderja in soproge. Na Dunaju sta se poizkusila zastrupiti z veronalom znani filmski komik Maks Linder in njegova žena. Vzrok baje medsebojno nesporazumljenje. Zdravniki jima upajo ohraniti življenje.

— Proti socialdemokratskemu terorju. Muzilo nedeljo se je na Dunaju vršil ustanovni shod Obrambne zveze proti socialdemokratskemu terorju. Zvezi so pristopili delavci in nameščenci, ki so vsled svojega krščanskega prepričanja pod pritiskom socialne demokracije izgubili službo ali so v nevarnosti, da se to zgodi. Na shodu so sprejeli resolucije, ki protestirajo proti socialdemokratskemu nasilju in zahtevajo, da vlada nemudoma predloži parlamentu zakonski načrt proti terorju.

Primorske novice.

p Jugoslovanska lista v Primorju. Teme-ljem sporazuma so Jugoslovani v Juljski Krajini sestavili sledečo enotno listo: 1. Poslanec dr. Josip Wilfan, Trst. 2. Dr. Engelbert Besednjak, novinar, Gorica. 3. Odvetnik dr. Ulise Stanger, Opatija. 4. Odvetnik dr. Stojan Brajša, Gorica. 5. Inženir Podgornik. 6. Dr. Josip Bi-težnik, oba Gorica. — Jugoslovanska lista je zvezana z nemško na Tirolskem, s katero n-sita skupni znak: planiko ob lipovi vejici.

p Poplarska lista v Juljski Benečiji. Za Juljsko Benečijo je postavila poplarska stran-ka te-le kandidate: poslanec Fantoni, Brava-schi, Gilardone, Lucas, Pontoni, Tanascovich.

Štajerske novice.

š Županski tečaji na Štajerskem se vršijo: v nedeljo 2. marca v Mariboru za okrajno glav-arstvo Maribor; za okrajno glavarstvo Ptuj se vršil enak tečaj prihodnjo nedeljo, dne 9. marca.

š Društvo učitelstva meščanskih šol v Slo-veniji je imelo občni zbor v soboto, dne 23. februarja ob 10. v risalnici deške meščanske šole v Celju. N. jprej je poročal predsednik, kaj se je okrenilo v preteklem letu za razvoj meščanske šole in isto se mora nadaljevati. Tajnica je natanko poročala o društvenem de-lu. Izvoljen je bil zopet stari odbor, za kon-gres je bil izvoljen predsednik Humek kot de-legat.

š Smrtna kosa. Umrla je mati celjskega odvetnika g. dr. Ant. Božiča, ga Terezija Bo-žič v starosti 75 let.

š Dijaška umetniška akademija. Maribor-sko srednješolsko dijaštvo priredi v ponedeljek 3. marca v Narodnem gledališču akademijo z umetniškimi, izvirnim sporedom. Cisti dobiček je namenjen dijaški kuhinji.

š Občni zbor Ljubške univerze v Mariboru se je vršil v ponedeljek, dne 25. t. m.

š Mariborski drobiž. Vsled pogostih nesreč je policija poostila odredbe glede prehoda že-lezniških tirov na kolodvorih. — Antonu Zorcu je bilo izpred neke trgovine ukradeno kolo v vrednosti 6000 K. — Katoliška omladina pri-re-di v nedeljo 2. marca v Narodnem domu dru-žabni večer s pestrim sporedom.

š Ustanovitev Jadranske straže v Maribo-ru. Dne 22. t. m. se je vršil v Narodnem domu ustanovni občni zbor Jadranske straže.

š K mariborskemu sodišču sta premeščena sodnika dr. Miholič iz Murske Sobote in Ivan Mikluš iz Ljubljane.

š Železniška nezgoda na Pragerskem. V ponedeljek 25. t. m. se je dogodila na Prager-skem okrog 6. zjutraj železniška nezgoda, ki sicer ni zahtevala človeških žrtv, toda povzro-čila je ogromno škodo. Premikajoči vlak z praznimi vagoni je skočil vsled napačno po-stavljene okretnice s tira. Večina vagonov je bila razbitih ali pa močno poškodovanih.

š Cariniku Grünwaldtu, ki je bil radi zna-ne tihotapske afe-re pred celjsko poroto ob-sojen na izredno nizko kazen 3 mesecev, je bila kazen zvišana na 6 mesecev radi priziva državnega pravnika.

Iz Prekmurja.

Murska Sobota. Dne 11. maja bo prišel prevzvišeni g. škof iz Maribora na birmo. Po dolgi stoletjih bo med nami prvič slovenski škof. Prebivalstvo se srčno veseli tega dne in bo svojega apostolskega pastirja sprejelo polno ljubezni. Merodajni faktorji se bodo morali pravočasno pobrigati, da uredijo slovesni spre-jem.

Martinišče. Ministrstvo je po posredovanju poslanca Kleklo dovolilo, da se lahko po vsej državi osnujejo odbori, ki bodo pobirali da-rove za dijaški konvikt »Martinišče« v Murski Soboti. Prosimo slovensko javnost, da se bla-gohotno odzove haši prošnji, da snuje v ta na-men odbore in pobira darove za prekmurski konvikt. Informacije daje g. J. Baša, župnik v Bogojini, p. Dobrovnik, Prekmurje.

Železnica. V treh mesecih bo železniški most preko Mure dovršen. Štirje betonski steb-ri ga bodo nosili, vkopani do 10 m pod vodo. Nedaleč od tega bo drugi manjši, preko Mu-ric, železo-betonski most. Dela opravlja Sploš-no stavbno društvo, ki ima pri mostu zapo-slenih okoli 100 delavcev, kojih število narašča do potrebi do 160. Na verželskem kolodvoru

pa zdaj že zavriška včas mogočna lokomotiva iz Ljutomera. Kljub vsemu pa so še Tomaži, ki ne bodo verjeli v železnico, dokler se ne bodo peljali z njo.

Poslanec Klekl je zahteval v Belgradu, da se razpišejo v Prekmurju občinske volitve in se napravi konec, danes že neznosnemu ab-solutizmu. G. Klekl je posredoval v številnih vojaških zadevah, vložil spomenico za regula-cijo Mure od Petancev do Murskih Črncev ter zahteval iz narodnih ozirov pravico sejma za Kobilje. Zahteval je od vlade tudi, da oskrbi vojski, uradom in državnim nameščencem dr-va iz državnih gozdov, da ne bo, kot doslej, primanjkovalo domačim drv. Vlada naj za-ščiti sirote, da bodo nemoteno smele pobirati suhljad v državnih gozdovih v Prekmurju

Gospodarstvo.

g Težko stališče živinorej. (Dopis iz kme-tijskih gospodarskih krogov.) Živinoreja pre-življa vsled negotovosti valut danes najtežje stališče, kar jih je imela po vojni. Ne le da je cena živine od lanskega leta (januarja) do dan-es padla za 40 kron pri kg žive teže, tudi na prodaj stavljenja živina se le težko proda. Na sejme, kakor v Velike Lašče in drugam, je bilo prignane veliko rejene živine, posebno volov, a kupčijska pogodba se ni izvršila no-bena, ker ni bilo konsumentov, ki so bili za tako živino ponavadi tržaški mesarji. Kmetje so gnali živino rajši domov in marsikateri ži-vinorejec, ki je kupil voli ob letu, je izračunal, da ima vkljub temu, da je voli eno leto dobro krmil, četrtino izgube. Kam bo prišlo kmetij-sko gospodarstvo ob takih razmerah, si lahko mislimo, ker vse oblačilne in življenjske po-trebnosti so ostale na isti višini dragine. — Vprašamo gospodarske strokovnjake, kako je to, da se le kmetijski produkti (isto je pri pre-šičih) ob najmanjšem dvigu naše valute, tako pocenijo — kar je žalostna ironična resnica — dočim se tekstilno, kolonialno in drugo bla-go, ki ga kupuje engros trgovina v inozemstvu, poceni samo na meji, in ne tudi v naši no-tranji detajlni trgovini? Za obstoj naše ži-vinoreje bi bilo neobhodno potrebno, ker doma-ča mesta daleč ne morejo konsumirati za svo-jo potrebo naše živine, da se zniža izvozna carina na živino, da ne pade steber države — kmet!

g Izvoz lesa in lesnih izdelkov. Statistika generalne direkcije carin izkazuje za leto 1923 nastopne podatke o količini in vrednosti izvo-ženega lesa in lesnih produktov: gradbeni les 844.598 ton v vrednosti 1286.2 milijonov Din, les za kurjavo 341.903 tone za 151.3 milijone Din, železniški pragovi in sicer bukovji 49.117 ton za 40.9 milijonov Din, hrastovi 11.402 toni za 14.6 milijonov Din, lesni izdelki 19.302 toni za 46.5 milijonov Din, ekstrakti za usnje 11.087 ton za 52.1 milijonov Din, tamin 4210 ton za 24.1 milijon Din. Skupno je torej znašal izvoz lesa in lesnih produktov v preteklem letu okroglo 1.280.000 ton, kar je predstavljalo vre-dnost 1.618.000.000 Din. Les je naš najvažnejši izvozni predmet. Od celokupnega izvoza v vrednosti 8.049.000.000 Din odpade na les ena petina ali 21 odstotkov vsega izvoza. Preraču-nano v dolarje je imel izvoz lesa vrednost 16.3 milijone dolarjev.

g Izvoz jaje. Po uradnih podatkih gene-ralne direkcije carin se je lani v celem letu izvozilo 17.241 ton jaje v vrednosti 530.8 mi-lijonov dinarjev. Po višini vrednosti so jajca naš četrti izvozni predmet in pridejo takoj za mesom in mesnimi izdelki.

g Produkcija tobanih izdelkov v tobačnih tvornicah. Povprečna produkcija tobaka v celi državi znaša mesečno 950 ton in 3 milijone cigar. V celem je zaposlenih v tobačnih tvor-nicah povprečno 5100 delavcev. Povprečna me-sečna produkcija znaša 155 milijonov cigaret, 5.437.323 kg križanega tobaka, 7310 kg tobak za žvečenje, 1200 kg tobačnega ekstrakta.

g Cena hmelju je silno poskočila. Veliko povpraševanje domačih in tujih kupcev na za-teškem trgu je pognalo hmeljeve cene do vi-sine 6500 š K. Kakor smo svoj čas poročali, je bila zadnja hmeljeva letina tako na Češkem kakor tudi v Belgiji in na Francoskem mno-go slabša od lanske. Cene grede navzgor, ker ni ponudnikov, ponudnikov pa ne more biti, če ni zalog. V Savinjski dolini pa so imeli lan-sko leto bogat hmeljev pridelek. Nekateri od-dotni hmeljarji so dobili za pmelj 500 do 800 tisoč in še več. Kdor ima še kaj hmelja, ima v njem veliko vrednost.

g Izvoj stavbnega lesa iz naše države na Japonsko. Po poročilu japonskega veleposla-nika v Rimu, poslanem vladi kraljestva SHS, pride prihodnje dni v Belgrad japonski trgo-vinski zastopnik, da bi stopil v stik z našimi zbornicami in da bi rešil vprašanje o izvozu stavbnega lesa iz naše države na Japonsko.

g O poljskih finančah je sestavil strokov-no poročilo angleški ekspert Hilton Young. — Young pravi, da izhaja kritično gospodarsko stanje Poljske iz trajnega sistema poljske za-konodaje, ki ima za posledico tudi trejovrstno finančno tehniko, nadalje manjka izvežbanega uradništva in zadostnega in enotno urejenega železniškega prometa. Stara tržišča so se izgu-bila, nova pa še niso razvita. Občutno je po-manjkanje kredita, tako da se vsa trgovina in obrt kreditira izključno od strani države, kar predstavlja neznosno obremenjenje. — Ako se to sanira, bo Poljska ena najbogatejših držav sveta. Sijajno je razpreden njen rečno-promet-ni sistem, ima eno najbogatejših premogovnih skladišč sveta, gališka naftina ležišča niso še

Dnevne novice.

— Belgrad in umetnost. Te dni so v Bel-gradu zatvorili umetnostno razstavo »Cvijete Zuzorić«. Tekom celega meseca je obiskalo razstavo vsega vkup 3400 ljudi. Slik so prodali modernji 3, a »Ladac« 24 za vkupno 55.600 Din — približno toliko, kakor veselo družbo stane en večer v baru.

— Nav poveljnik belgrajske vojaške aka-demije. Namesto vpokojenega generala Niko-lajevića je imenovan za komandanta vojaške akademije v Belgradu general Pokorny.

— 13 Slovencev ponesrečilo v ameriškem rudniku. Clevelandsko »Glasilo« K. S. K. Jed-notec z dne 13. t. m. poroča o veliki rudniški nesreči, ki je zahtevala tudi 13 slovenskih žrtev in več Hrvatov. Milfordski rudnik v Crosbyju, Minn., je 5. t. m. popoldne nenadoma zalila voda, ker se je v bližnjem močvirnem jezeru udrlo dno. Tla je tvoril večinoma svi-nec. Tačas je delalo v rovu 48 rudarjev. 7 od teh je stalo blizu lestve ob izhodu in ti so se pravočasno rešili. Vsi drugi so utonili. Med ponesrečenci so bili tudi Slovenci in Hrvati in sicer: Frank Znje, Anton Slak, John Minarič (Mlinarič ali Majnarič), Mihael Bižal, John Jaklič, Peter Magdič, George Hočevar, Marlin Valenčič, Mike Thomas (Tomec), John Mavrič, Joe Hrovatin in John Hlačar; poleg tega Nick Radič, po rodu Hrvat. Med rešenimi sta bila dva Slovencev: Frank Hrovatin ml. (njegov oče je utonil) in Mike Zakotnik.

— Osebnosti s pošte. Podeljeno je od-pravniško mesto Ksaverij v Savinjski dolini poštini pomočnici Jožici Kresnikovi. — Preme-šeni so: poduradnik IV. razreda Anton Až-nah od poštnega ravnateljstva v Ljubljani na glavno ljubljansko pošto; poduradnika V. r. Ivan Vogelcnik od poštnega ravnateljstva v Ljubljani na kolodvorsko pošto v Ljubljani, in Anton Horjak od glavne ljubljanske pošte k poštному ravnateljstvu v Ljubljani. — Redu-cirani s pravico do pokojnine so: poduradniki II. razreda: Jožef Sterman in Jožef Sitar na glavni pošti v Ljubljani, Fr. Rupert in Iv. Kušar pri pošti na glavnem kolodvoru v Ljubljani; poduradnika IV. razreda: Jurij Spreitz na glavni mariborski pošti in Tomo Čeh na glavni ljubljanski pošti; poduradnika V. razreda: Al. Bavdek na glavni ljubljanski pošti in Fr. Ma-lenšek na ljubljanski kolodvorski pošti; pod-uradnik VI. razreda Anton Papež pri poštном ravnateljstvu v Ljubljani; uradni sluge III. r.: Fr. Weber v Mariboru, Ivan Mervič na glavni pošti v Ljubljani ter Jožef Fidler v Celju. — Reducirani s pravico do odpravnine so: urad-ni sluga IV. razreda Jožef Mokoul pri poštном ravnateljstvu v Ljubljani; stalna pomožna slu-žabnika Iv. Lončar v Celju in Fr. Čuha na ljubljanski kolodvorski pošti,časni pomožni služabniki: Ivan Blažina, Jožef Hočevar, K. Kovačič, K. Rehar na kolodvorski pošti v Ljub-ljani, Jožef Živkovič v Kranju ter pisarniški sluga V. razreda Marko Kotar na glavni ljub-ljanski pošti. — Zaradi redukcije je odpuščen iz poštne službe časni pomožni sluga Anton Jerinc pri kolodvorski pošti v Ljubljani. — Be-

ducirani s pravico do provizije so: sluga IV. r. Tomaž Dürnthaler na Muli in služabnika V. r. Fr. Por pri poštнем uradu v Spodnji Šiški ter Alojzij Gospodarič v Račevah pri Zidanem mostu. — Odpovedal se je poštini službi sluga VI. razreda Avgust Buchberger v Ormožu. — Odpuščeni sta poštini odpravnici Dana Zmrzlikarjeva na Phujski gori ter Vera Zmrzlikar-jeva pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. — Umrla sta: uradna pomožna moč Drago Strašek v Spodnji Šiški ter dnevnica Vladimir An-drijanov v Kranju.

— Semenij v Veliki Loki bo dne 8. marca kakor je bilo prvotno zapisano v zadnjem poro-čilu županstva.

— 12 dni spala. V Belgradu je učenka 3. gimn. razreda Angelina Vorkapić dne 12. t. m. brez znakov kake bolezni in se ni prebudila celih 12 dni. Ves ta čas so jo pod zdravniškim nadzorstvom umetno hranili z mlekom. Dr. Ko-sta Živanović je slučaj označil za tropično le-targijo.

— Pazite na tujce. V zadnjem času prihaja preko avstrijske meje vedno več sumljivih tu-jcev, ki pa ne gredo za delom, marveč postopajo goljufajo in krajejo, kar jim pride pod roke. Večina je takih, katerim so postala domača tla že prevoja radi raznih podobnih avantur. Pre-bivalstvo se opozarja, da se čuva takih tujcev in jim pokaže vrata, če pa so prenadležni, naj jih pokaže orožnikom, da ugotove, kaj so ti ljudje in kaj iščejo pri nas.

— Zagrebška policija. Te dni je ravnatelj zagrebške policije Urbany povabil zastopnike tiska, da si ogledajo ustroj in naprave policije. Poročila v listih so za ravnatelja Urbanya la-skava. Predvsem gleda na to, da zasede poli-cijska mesta z brezhbičnimi elementi, kar ni lahko, ker ravno k policiji silijo ljudje, ki jim je zgolj za lagodno življenje. (Tega z ozirom na bedni položaj policije ne verjamemo! Op. ured.) Po proračunu bi morale znašati število policijskega moštva 452 oseb, a dejansko jih ni niti iz daleka toliko. Kakor vse druge pa-noge državne uprave se mora tudi policijsko ravnateljstvo boriti z nezadostnimi sredstvi. Vendar je povsodi opaziti velik napredek. Za policijsko moštvo in agente se vzdržujeta dve šoli, v katerih se ljudje izobrazujejo in vež-bajo v vseh vednostih in spretnostih, ki jih zahteva njihov poklic, razen tega se jim nudi splošna izobrazba. Kot predavatelji nastopajo policijski uradniki in gospodje od Prosvetne zveze. Policijsko poslopje so minolo leto dvig-nili za eno nadstropje in sploh vse prenovili. V poslopju je kuhinja, kjer dobiva moštvo iz-borno hrano za samo 9.50 Din dnevno (kosilo in večerjo). Razen tega sta moštvo na razpola-go lepa kopalnica in čitalnica.

— Razne nesreče. Pri kr. žumski upravi v Kostanjevici je drvarju Francu Jordanu hlod zmečkal levo roko. — Pri mizarju Vinku Mač-ku v Sv. Petru pri Celju si je vajenec Leopold Jurič zmečkal pri stružnem stroju levo roko. — V tovarni za podpetnike v Rimskih toplicah si je delavec Anton Repin pri padcu na lede-nih tleh zlomil desno roko. — Alojzij Padov-nik, delavec pri Jerneju Padovniku, trgovcu z

izrabljena, ogromno je lesno bogastvo. Vrhtega pa je poljska država zelo malo zadolžena in nima tudi nobenih odškodninskih obveznosti.

g Vpis v zadrugi register. V zadrugi register se je vpisala Agrarna zajednica v Bregu pri Ptuj, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

g Avstrijski industrijalec na Ruskem. Iz Moskve poročajo: V Petrogradu je prispela delegacija avstrijskih industrijalcev, da bi se pogajala glede izvoza in uvoza na Rusko. V bližnjih dneh bodo založili v Petrogradu oddelek rusko-avstrijske družbe »Russavtor«, ki je preskrbela Avstriji velike množine žita in azbesta.

g Monopol užigalnice v Franciji se po sklepu parlamenta ukine.

g V. vzorčni semenj v Milanu. V Milanu se vrši od 12. do 27. aprila V. vzorčni semenj. Italijanski generalni konzulat v Zagrebu posreduje pri prijavi naših industrijalcev, ki hočejo razstaviti svoje vzorce.

g Mednarodni sejem v Brislu. V Brislu se bo vršil V. ofiuelni trgovinski in mednarodni sejem. Prospekt je interesantom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Ruska zunanja trgovina v preteklem letu. V decembru leta 1923 je uvozila Unija socialističnih sovjetskih republik, kakor se glasi ime sedanje Rusije, za 14.296.000 zlatih rubljev blaga. V istem mesecu je znašal izvoz 85.749.000 zlatih rubljev. V tem mesecu je bila torej ruska zunanja trgovina za 21 in pol milijona zlatih rubljev aktivna. — V letu 1923 je znašal uvoz 164 milijonov zlatih rubljev, izvoz pa 206 milijonov. Iz teh podatkov je razvidno, da se je situacija ruske zunanje trgovine v letu 1923 tako znatno izboljšala, da ta izkazuje tekem celoga leta aktivnost 42 milijonov rubljev v zlatu.

BORZA.

Zagreb, 26. febr. (Izv.) Pešta 0.17—0.20, Italija 3.44—3.47, London 342.50—345.50, New York 79 do 80, dolar 78.25—79, Pariz 3.3950—3.4450, Praga 2.30—2.335, Dunaj 0.11175—0.11375, Curih 13.785 do 13.895, Bukarešt 40—43.

Curih, 26. febr. (Izv.) Berlin 0.00000130, Italija 24.97, London, 24.81, New York 577.75, Pariz 24.80, Praga 16.77, Dunaj 0.008130, Bukarešt 3.07, Sofija 4.30, Beograd 7.25.

Ljubljanske novice.

Ij Gospa Gizela Kremžarjeva †. Včeraj zjutraj ob 3 je v Leonišču nenadoma preminula gospa Gizela Kremžar, soproga narodnega poslanca in urednika »Slovenca« g. Franceta Kremžarja. Že več dni se ni počutila dobro. V ponedeljek zvečer je šla v spremstvu ene svojih sester na prireditev v prid dalmatinskih pogorelcev, da se oddolži svoji narodni dolžnosti. Sedela je ves čas mirno v ožji domači družbi in se je proti enajstim odpravljala domov. V predveži za garderobo se je nenadoma onesvestila in so jo prenesli v hotelsko sobo. Mislijo se je, da jo je napadla slabost in ni nič nevarnega. Zdravniška pomoč je bila takoj na licu mesta. Gospa se pa ni več zavedla in so jo potem z rešilnim vozom prepeljali v Leonišče. Dobro četrt ure, preden se je onesvestila, je še govorila z našim urednikom in ga vprašala, če se pripelje njen mož domov. Ko ji je dejal, da bo to težko, ker še ni končana proračunska debata, je rekla, da bo prišel pa v tork. Zgledala slabo in je bila otožna. Pokojna gospa je že od mladih nog marljivo sodelovala pri naših prosvetnih organizacijah, posebno veliko je delala svoj čas v Gorici pri tamkajšnji »Slov. krščanskosocialni zvezi«. Zadnja leta se je bolj posvetila svoji družini, ki jo je prisrčno ljubila. Bila je sprošeno priljubljena in posebno znana po svoji gostoljubnosti. Pokojna zapušča dva otročiča in žalujčega soproga, s katerim je živela v zelo srečnem zakonu. Njen oče je bil nadučitelj v Mošnjah, kremenit mož krščanskega mišljenja. Njen mož je bil še včeraj brzojavno obveščen o žalostnem slučaju in je snoči s prvim vlakom odpotoval v Ljubljano. Težko prizadetemu tovarišu in njegovi rodbini naše najgloblje sožalje, pokojnici pa svetila večna luč!

Ij Prireditve v prid splitskim pogorelcem. Prireditve v Unionovi dvorani v prid splitskim pogorelcem je bila najelegantnejša prireditve v tej sezoni. Dasi je dognano, da ljubljanska pošta morda do polovice vabil ni razposlala, je bila prireditve si jaino obiskana. Mnogi, ki vabil niso prejeli, so prišli kljub temu, da izkažejo svoje simpatije Splitskom. Splitski odbor za pogorelce, ki mu na čelu stoji veliki župan Petrovič, škof Bonefačič in mestni župan Tagliola, je poslal brzojavko, v kateri se iskreno zahvaljuje za akcijo in želi večerni zabavi najboljšega uspeha. Unionovo dvorano sta slikarja brata Kralja simbolično, enostavno, pa okusno, elegantno okrasila. Rdeče piramide na balustradi — simbol požara, dve veliki stegujoči se roki — prošnja in solze na velikih lestencih. Prireditve so med drugimi počastili veliki župan g. Teodor Šporn s soprogo, poveljnik dravske divizijske oblasti g. general Dragomir Stojanovič s soprogo, g. generalni konzul dr. Otakar Beneš, g. generalni konzul dr. Kohlruess, g. kon-

zul Dular, rektor univerze g. dr. Kidrič, vseučiliški profesor dr. Kasal in univ. docent inž. Dušan Šernec, ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič in podžupan dr. Stanovnik, žandarmerijski poveljnik g. polkovnik Dragič, g. dr. Brejč s soprogo, prof. Evgen Jarc, g. dvorni svetnik dr. Leon Staré, finančni prokurator dr. Souvan, podpredsednik trgovske zbornice Ivan Ogrin, predsednik Jug. orlovske zveze dr. Megler, gg. inž. Krik in Hofman, veleindustrijec Peter Kozina in mnogo odličnih osebnosti. Igral je orkester dravske divizije pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. G. konservator dr. Fr. Stelč je v svojem govoru podal sliko starega Splita z ozirom na vprašanje Stare biskupije. Vprašanje Stare biskupije je eno izmed glavnih vprašanj splitskega spomeniškega varstva. Od l. 1870—1919. so se posvetovali, ali naj stavbo podero ali ohranijo. Po požaru je zopet postalo vprašanje akutno. G. msgr. Bulič je za to, da se ohrani, česar ni uničil požar. Gre za tem, da se ohrani milje starega Splita. Za svoja zanimiva izvajanja je žel predavatelj veliko odobravanja. Operna solistinja gđ. Zdenka Zikova in operni tenorist g. Marijo Šimenc sta bila izborna razpoložena in sta žela za svoje solospesne viharne aplavz. Gđ. Zikova je prejela dva šopka. Pela je Debussijevo »Mandoline« in arijo iz Puccinijeve opere Manon, g. Šimenc pa Iajovčev »Serenado«, Pavličev solospes »Pred durmi« in Griegov »Jaz ljubim te.« Na klavirju ju je zelo diskretno spremljal g. Heribert Svetelj. Nato se je razvila zelo animirana zabava. Kakor izvedemo, je tudi gmožna stran prireditve prav povoljna.

Ij VI. delavski večer, ki se je vršil včeraj v Rokodelskem domu, je potekel zelo živahno. Po predavanju tov. akad. Ujevića o socialni demokraciji se je vnela izredno živa debata, ki je segala prav do temeljnih vprašanj. Eni so poudarjali bolj potrebo metodičnega dela v gibanju delavskih slojev, drugi pa potrebo novega duha in radikalne preobrazbe. Pokazalo se je, da je potrebno oboje. Prihodnjič predava akad. Tomaž Furlan o postanku in mentaliteti liberalne buržoazije.

Ij Sestanek somišljenikov SLS v Šiški. V nedeljo po dopoldanski sv. maši se je vršil zelo dobro obiskan sestanek somišljenikov SLS v samostanski dvorani. Občinski svetnik g. Orehek je kot zastopnik šišenskega okraja pojasnil smernice delovanja v občinskem svetu za sukcesivno zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer, v kolikor bo pač dopuščalo finančno stanje pametnega in previdnega gospodarstva. Podžupan dr. Stanovnik je z ozirom na neresnične vesti, katere namenoma širi liberalno časopisje o gospodarstvu sedanje večine na mestnem magistratu, pojasnil ter z dokazi podprl delovanje pravega, resničnega in plodonosnega tako finančnega kolikor socialnega gospodarstva, katero ima služiti v edino korist celokupnega ljubljanskega prebivalstva. Obč. svetnik dr. Rožič je obrazložil občinski proračun ter povdaril pri tej priliki, da ne vsebuje nobenih novih davščin za leto 1924. Na predlog g. Ceriča so zborovalci sklenili soglasno zaupnico sedanjim zastopnikom SLS ter jih pozvali, da vztrajajo na začrtanem programu ter delujejo po vseh svojih močeh v dobrobit celokupnega prebivalstva.

Ij Usposobljenostne preizkušnje za osnovne in meščanske šole se prično na državnem moškem učiteljskišču v Ljubljani dne 25. aprila 1924 ob 8. zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pripruto k usposobljenosti preizkušnji se naj predlože po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do dne 15. aprila v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripručen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitom se ne bodo pošiljala. Izpraševalna komisija za osnovne in meščanske šole v Ljubljani.

Ij Črevljarski prikojevalni tečaj v Ljubljani namerava prirediti Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani pod vodstvom črevljarskega mojstra g. Steimana. Interesentje, ki se žele tega tečaja udeležiti, naj se pismo ali ustmeno prijavijo v pisarni urada, Dunajska cesta 22 najkasneje do 15. marca, kjer dobe glede obiska natančnejše informacije. Ker je za obisk tega tečaja že precej prijav, priporočamo, da se mojstri in pomočniki čimprej javijo v navedenem uradu.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Marija Kramar, hiralca, 43 let. — Fran Nadu, dninar, 39 let. — Alojzij Berlan, natak, 41 let. — Slavka Blažur, rejenka, poldrugo leto. — Jera Kavčič, posestnikova žena, 68 let. — Marija Pleško, žena skladiščnika, 35 let. — Fran Setina, livarski vajenec, invalid, 27 let. — Nikolaja Petrič, hči postajnega odpravnika, 3 mesec. — Antonija Živko, dninarica, 46 let.

Ij Nesreče. Sešku Ivanu, ključavničarju pri tvrdki »Transformator« d. z. o. z. v Ljubljani, je padel težak podstavek na spodnji del života in ga težko ranil. Oddan je bil v bolnico. — V strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani je likalcu Ivanu Kalčiču stroj zmečkal desno roko. —

Ij Policijske ovadbe. V zadnjih 24 urah so bile prijavitene 3 ovadbe radi nedostojnega vedenja, 6 radi prestopka cestnopolicijskega reda, 4 radi prestopka pasjega kontumaca in 2 radi tatvine.

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Ljubljana, 26. februarja 1924

Zanimanje za današnjo sejo ljubljanskega občinskega sveta je bilo silno živahno. To so pričale nabito polne galerije, ki so z veliko napetostjo pričakovale poteka razprave o novi pragmatiki za mestne uslužbence in zlasti o mestnem proračunu za tekoče leto.

Zupan dr. Perič otvoril sejo ob pol 7. uri zvečer. Iz poročil predsedstva omenjamo, da sta obč. svetnik g. Miha Moškerc in g. Novak svoja mandata odložila. Občinski svet vzame ta dva odstopa na znanje in ravno tako nastop obeh namestnikov g. Valanda in g. Bizovičarja.

V upravo Mestne hranilnice je izvoljen namesto odstopivšega dr. Vidmarja obč. svetnik dr. Lemež.

V odseke, v katerih je bil zastopan oboleli g. obč. svetnik Miha Moškerc, so bili izvoljeni: v gremij obč. svetnik g. Albin Zajc, v socialno-politični odsek g. dr. Rožič, v odbor za elektrarno g. Jože Pirc, v odsek za zastavnico g. Valand, v odsek za dohodnino g. ravnatelj Jeglič.

Svojo odsotnost je opravičil gospod Urbančič.

CESTNA ELEKTRIČNA ŽELEZNICA.

Pred prehodom na dnevni red je stavil občinski svetnik g. Jože Pirc sledeči nujni predlog:

Dunajska družba, katere last je ljubljanska cestna električna železnica, je poslala občini na vse njene upravičene zahteve popolnoma negativen odgovor. Zdi se, da hoče družba s svojo zavlačevalno taktiko le onemogočiti vse sklepe občinskega sveta, ki gredo za tem, da se uredi medsebojno razmerje in se občini pomaga do po pogodbi zajamčenih pravic. Da se napravi konec tej zavlačevalni taktiki, predlagam:

1. Ker vlada med občino in družbo nesoglasje, predlaga občinski svet družbi, da se imenuje v svrhu razsoje čl. 24 pogodbe razsodnik.

Če družba v treh dneh ne pristane na to imenovanje, se pooblašča g. župan, da predlaga družbi sestavo razsodišča ter imenuje 2 razsodnika in enega namestnika, ki ga imenuje župan. (Glej § 24 pogodbe).

2. Ker se družba brani izročiti mestni občini nabrani stan. fond in tudi sama ne kaže nobene pripravljenosti za zidavo hiše, skleni občinski svet, da razveljavi sklep, občinskega sveta, s katerim se je družbi dovolilo pobirati 20 par nad zahtevano vozino za stan. fond ter skleni povišati za ta znesek davščino na listke cestne električne železnice; tako nabrani denar se stekaj v stan. fond za cestne električne železničarje.

Po kratki utemeljitvi je večina predlogu priznala nujnost in predlog sprejela.

SUŽBENA PRAGMATIKA.

Nato poroča obč. svetnik g. Jože Pirc v imenu personalno-pravnega odseka o novi službeni pragmatiki za mestne uslužbence.

Uvodoma svojega poročila je podal poročevalec kratko zgodovino službene pragmatike za mestne uslužbence ljubljanske. Prvo pragmatiko so dobili mestni uslužbenci ljubljanski l. 1913. Tista pragmatika je bila izdelana po češkem vzoru in se je ozirala le na uradništvo in na sluge. Za delavstvo ni določila tista pragmatika nič. Na delavstvo se je začelo misliti šele po vojni. Mestna občina ljubljanska ima veliko število podjetij, od katerih prospeha je znatno odvisen proračun občine. Zato občini ne more biti vseeno, kakšno delavstvo ima v svojih podjetjih. Zato se je odsek oziral pri izdelavi nove pragmatike tudi na delavstvo, stoječ na stališču, da potrebuje tudi delavec za svoje pošteno delo enakopravno plačilo z drugimi uslužbenci mestne občine.

Doslej smo imeli za delavce samo delavski red. Ta delavski red pa je danes zastarel in zato ga je bilo treba nadomestiti. Odsek je prišel do prepričanja, da je najbolje, združiti delavski red s pragmatiko in tudi mestno delavstvo pragmatizirati.

Nova pragmatika obsega 5 poglavij. Prvi del obsega splošna določila, ki veljajo v enaki meri za delavce in za uradnike. Važna je določba, ki ugotavlja enakopravnost ženskih uslužbenec za moškimi po načinu, da enakopravno delo zahteva enakopravno plačilo.

Za slučaj, če se hoče mestna uslužbenka odpovedati službi, da se posveti svojemu pravemu poklicu, dobi primerno odpravnino.

Za slučaj boleznih določa nova pragmatika lastno bolniško zavarovanje.

Glede vstopa v službo se zahteva študijska kvalifikacija, ne izvzema pa slučajev, da pride sposoben uslužbenec tudi brez predpisanih študij do svoje veljave.

Drugi del pragmatike govori o dolžnostih mestnih uslužbenec. Delovni čas določa za uradnike in elične kategorije na 6 ur, za delavstvo pa 8 ur. Nadurno delo se načeloma odklanja, če pa se izkaže kot potrebno, dobi uslužbenec primerno odškodnino.

Tretje poglavje določa pravice uslužbenec, zlasti ureditev plač in časovno napredovanje. Kvalifikacija se odpravlja, dopušča pa se, da preidejo sposobni uslužbenci tudi v višje kategorije.

Posebno važnost polaga nova pragmatika na ureditev draginskih doklad in določa za

višje uradnike in za osobe na odgovornih mestih posebne položajne doklade. Uvedle se bodo sčasoma tudi doklade za komisije.

Službeno obleko dobe sluge in pa oni, ki trpe pod vremenskimi neizodoma.

Uslužbenec, ki služi kadrski rok, nima pravice do prejemkov, za rezerviste pa določa pragmatika dvojne prejemke, za moštvo in za častnike.

Dopuste bodo dobivali i uradniki i delavci. Kdor ne bo mogel dopusta izrabiti, bo imel pravico do primerne odškodnine.

Pravico do pokojnine določa nova pragmatika po 30 službenih letih.

Cetrto poglavje obsega določbe o koalicijski svobodi in o zaupniškem sistemu za delavstvo.

V petem poglavju so določbe glede službene odpovedi in o disciplinarnem postopanju.

Poročevalec obč. svetnik Jože Pirc poudarja važnost enotnosti pragmatike, dočim smo imeli doslej 6 različnih pragmatik in službenih redov. Pragmatika pa ne more stopiti takoj v veljavo, ker je treba najprej dokončati razvrstitev uradništva in ugotoviti finančni efekt, pač pa bo uveljavljena s 1. aprilom l. 1924.

Razvrstitev uradništva se bo izvršila sporazumno z uradništvom in upoštevali se bodo po možnosti tudi pisмени predlogi.

OSTRA DEBATA.

K besedi proti predlogu o službeni pragmatiki se oglasi najprej g. občinski svetnik Tavčar (NSS). On pa ne govori toliko o načelih, na katerih stoji pragmatika, ampak predvsem o načinu, kako se je uveljavila. V svojem govoru očita večini dolgo vrsto formalnih pogrškov, zlasti to, da opozicijskim strankam ni bila dana možnost osnutka nove pragmatike temeljito preštudirati, ker so ga dobili prepozno v roke.

Dr. Rožič: Šest mesecev ste imeli časa! Obč. svetnik Tavčar: Delali ste tako, kakor z načrtom za elektrarno.

Obč. svetnik dr. Rožič: Danes ne gre za elektrarno, ampak za pragmatiko!

Med obč. svetnikom dr. Rožičem in obč. svetnikom Tavčarjem je prišlo do ostrega spopada, v katerem apostrofira obč. svetnik Tavčar g. dr. Rožiča s »profesorjem«.

Obč. svetnik dr. Rožič: Od nas ste se naučili, kar znate.

V debato je posegel tudi občinski svetnik g. Turk, ki zakliče proti dr. Rožiču: Kaj me briga, kaj ste, ali hudič ali pa birič!

Med velikim hropom nadaljuje obč. svetnik g. Tavčar, da osnutek pragmatike ni bil zrel in očita večini, da uslužbenecv sploh nihče ni vprašal.

Obč. svetnik dr. Rožič: »Jutro« in »Narod« nam tega nista dovolila!

Nastane nov hrup. Prerekanje med obč. svetnikoma dr. Rožičem in Turkom ostane nerazumljivo. V splošnem hropu je končal obč. svetnik g. Tavčar svoj govor.

ODGOVOR DR. LEMEŽA TAVČARJU.

Na izvajanje opozicijskega govornika obč. svetnika g. Tavčarja je dogovarjal obč. svetnik dr. Lemež:

Govornik ugotavlja, da obč. svetnik Tavčar ni povedal niti ene besede o načelih, na katerih je zgrajena nova pragmatika. Gosp. Tavčar ni govoril ne o enakopravnosti žensk, ki jo določa nova pragmatika, ne o koalicijski svobodi in ne o sistemu delavskih zaupnikov itd., itd., ampak samo o načinu, kako je do pragmatike prišlo. Pragmatiko so dogovorile sedanje večinske stranke že pri volitvah. Danes izpolnjujejo svojo obljubo in sicer na podlagi načel, na katerih je bila osnovana Zveza delovnega ljudstva. Nova pragmatika pomenja načelno velik napredek v primeri z dosedanjim, a tudi glede načina, kako je bila izdelana in kako se je o nji razpravljalo, ji ni mogoče ugovarjati. Osnutek je bil vsem pravočasno dan na razpolago. Da pa je pragmatika dobra, dokazuje najbolj okolnost, da se celo zagrebški mestni uslužbenci zanjo zanimajo.

Obč. svetnik g. Turk: »Al' sa vas spet enkrat ujel'«

Klic: »Mi že, vi pa ne!«

OPOZICIJA PROTI MESTNIM USLUŽBENCEM.

V imenu demokratskih občinskih svetnikov je govoril obč. svetnik g. dr. Tominšek. Predvsem je protestiral, da njegov klub osnutka pragmatike ni dobil pravočasno v roke. Večini očita dalje, da se je glede pragmatike enostavno domenilo, da jo bo sprejela in stvar bo gotova. Proti takim metodam pa mora odločno protestirati, in sicer zato, ker bi večina vendar morala upoštevati tudi voljo treh četrtin ljubljanskih davkoplačevalcev, ki jih njegov klub zastopa.

Burni medklci: »Vi hočete stare kurije!«

Med glasnimi protesti večinskih socialnih strank konča obč. svetnik dr. Tominšek svoja izvajanja z zatrdilom, da njegov klub ne bo glasoval za večinske eksperimente, s katerimi se hoče delavec izenačiti...

Zopet nov hrup in ogorčeni protesti s strani večine

Obč. svetnik dr. Tominšek konča: »Vi favorizirate le delavsko večino!«

Te besede demokratskega govornika so napravile silno mučen vtis na večino in iz

razov ogorčenja na demokratsko reakcionarstvo in na nazadnjaštvo in na protisocialno stališče zastopnika onih, ki imajo, je kar deževalo. Izvajanja obč. svetnika dr. Tominška so vsi govorniki večine ogorčeno zavračali.

DEBATA ČELEŠNIK-TURK.

Za obč. svetnikom dr. Tominškom je dobil besedo obč. svetnik Čelešnik, ki je najprej polemiziral proti obč. svetniku dr. Tominšku, izjavljajoč, da danes niso zastopani v občinskem svetu več davkoplačevalci, ki davke samo nosijo na davkarijo, ampak oni pravi davkoplačevalci, ki denar zaslužijo in ki delajo.

Obč. svetnik g. Turk nekaj pripomni: Obč. svetnik g. Čelešnik: »Mi ne zastopamo Habsburžanov!«

Ta opazka je obč. svetnika g. Turka silno razljutila in on ogorčeno protestira.

Med obč. svetnikom g. Turkom in obč. svetnikom g. Čelešnikom je prišlo do ostrega spopada, tekoma katerega je očital g. Čelešnik g. Turku neki »svinčeni« fond, g. Turk pa g. Čelešniku njegovo vilo, za kar je dobil seveda spet g. Turk primeren odgovor.

Tudi obč. svetnik g. Makus je z zastopnikom demokratov pošteno obračunal. Na naslov »liberalne frakcije« je padlo nekaj prav gorkih, ravno tako tudi od strani obč. svetnika g. Kralja.

Kot zadnji opozicionalni govornik je nastopil obč. svetnik g. dr. Ravnihar. Njegov govor se je prijetno razločeval od ostalih opozicionalnih govornikov po umerjenosti in stvarnosti. On je bil edini govornik, ki je res govoril načelno, izjavil pa je končno, da bo glasoval proti zaradi načina, kako se hoče pragmatika uveljaviti.

PREDLOG PODZUPANA.

Nato je povzel besedo podžupan g. dr. Stanovnik in stavil sledeči predlog:

Ker opozicija ne predlaga nobenih načelnih izprememb službene pragmatike, predlagam, da se načrt nove službene pragmatike sprejme en bloc, brez specialne debate in obenem da postavilo personalnopravnemu odseku, da izvrši sam vse potrebne stilistične, formelne in redakcijske popreške.

SLUŽBENA PRAGMATIKA SPREJETA.

Predlog g. podžupana dr. Stanovnika je večina klub viharim protestom opozicije sprejela. S tem je bila nova pragmatika za magistratne uslužbence sprejeta.

Proračunska razprava.

Po poročilu finančnega referenta obč. svetnika g. Albina Zajca, ki ga objavimo jutri, se je oglasil k besedi obč. svet. g. Turk.

G. TURK KRITIZIRA MESTNE VOZNE.

G. Turk je izvajal v imenu svojega kluba, da je občinsko gospodarstvo danes tako slabo, da brez ogromnega deficita ne bo mogoče izhajati. Ceste so slabe, razsvetljava pod vsako kritiko, mestna podjetja pa ne neso nič, izvzemši pogrebni zavod, ker so pogrebi danes tako dragi, da je vsak človek boji umreti. Vozne v lastni režiji pomenijo silno izgubo in bi privatni vozniki vozili ceneje. Hiše za mestne uslužbence so predrage; fonda pa, ki se je zbiral za stanovanjske hiše, ni nikjer v proračunu. Šolstvo je pod sedanjim gospodarstvom tudi trpelo; govornik omenja licej. Tržno nadzorstvo ni vredno nič in večina naj bi se pobrigala za novega tržnega nadzornika, ker sedanjega nikdar ni na trgu. Režija užitninskega zakupa je predraga in užitnina bo prihodnje leto po sprejetju pragmatike prav malo nesla. Tudi poklicno gasilstvo je predrago. Zato izjavlja govornik v imenu svoje stranke, da bo glasoval proti proračunu.

IZJAVA ZAJEDNICARJEV.

Slično izjavo je podal v imenu zajedničarjev tudi obč. svetnik g. dr. Ravnihar. Govornik je grajal predolgo e-lex-stanje, ker bi bil proračun lahko že zdavnaj gotov. Tudi ne verjame, da bi mogla občina shajati z dosedanjimi dokladi. Proračun greši proti običajnemu principu budgetiranja, da je treba postaviti dohodke kolikor mogoče nizko, stroške pa čim višje. Dobro bi tudi bilo za stran točnega pregleda, če bi imeli pred seboj računske zaključke lanskega leta.

KOMUNISTI O PRORAČUNU.

Naslednji govornik obč. svetnik dr. Lemež poudarja v imenu svoje stranke, da je delavstvo najbolj zainteresirano na onih točkah proračuna, ki izhajajo iz načel, na katerih je bila pred volitvami zasnovana Zveza delovnega ljudstva. Ugotavlja, da se je ugodilo mnogim zahtevam delavstva. Proračun predvideva zlasti lepe postavke proti brezposelnosti. V proračunu ni postavljena samo lepa svota za direktno podporo brezposelnih, ampak znatne svote pomenjajo tudi lepo indirektno podporo, posebno postavke za nove zgradbe, kjer bo zaposlenih veliko število delavcev. Hvali tudi, da je sprejet dovolj velik znesek za obrtno-nadaljevalne šole, da ne bo treba vajencem plačevati prispevkov iz njihovih skromnih sredstev.

GOVOR PODZUPANA DR. STANOVNIKA.

Za klub občinskih svetnikov SLS je govoril podžupan g. dr. Stanovnik. Njegov govor ni bil le izvrstno dopolnilo in pojasnilo k izvajanjem finančnega referenta, ampak je vseboval ob enem ostro kritiko delovanja ozi-

roma nedelavnosti starega liberalnega občinskega sveta. Proračun je sestavljen tako skrbno, kakor že ni bil predložen občinskemu svetu ljubljanskemu celih 40 let. Njegova glavna odlika je varčnost, toda varčnost na pravem mestu. Res je, da je sedanji občinski svet ukinil licej, ker imajo prizadete učenke dovolj prilike za svoje izobraževanje na enako vrednih drugih zavodih, zato pa je občina zgradila 5 velikih stanovanjskih hiš s 70 stanovanji. Občinska uprava je preuredila mestno ubožnico, da imajo tudi mestni reveži smatno stanovanje in dobro hrano. Skrbela je za to, da je cest, in to delo se še nadaljuje. Popravili so dali mestna poslopja, za kar se stari občinski svet 40 let ni nikdar brigal. Za uslužbence mestne občine je občinska uprava skrbela z izboljšanjem plač, za katere jih lahko državno uradništvo zavida. Glavna stvar pa je kontrola mestne uprave in njena reorganizacija. G. podžupan upa, da bodo nje, govo stranko pri tem velevažnem delu podpirali vsi, ki so nekdanj pristali na Zvezo delovnega ljudstva.

STARI SPOMINI G. LIKOZARJA.

Obč. svetnik g. Likózar je skušal odgovorjati g. podžupanu z znanimi očitki, češ da ravno »klerikale« niso pustili nekdanji večini na magistratu delati. Začenja naštevati celo vrsto zgodovinskih dogodkov, ki so danes že zdavnaj brez pomena. Zavračali so ga celo njegovi nekdanji ožji somišljeniki. Uspehov s svojimi izjavami ni žel.

Po nekaterih krajših in daljših govorih obč. svetnikov gg. Tavčarja in g. Kralja, dobi zaključno besedo finančni referent mestne občine ljubljanske obč. svet. g. Albin Zajca, ki je v jedrnatem govoru krepko zavračal vse napade in očitke opozicije. Pogrebi v Ljubljani niso najdražji, kakor meni to g. Turk, ampak najcenejši izmed vseh mest v Jugoslaviji. Mestna pristava je velika dobrota, ker je izdaten regulator cen na trgu. Proračun je sestavljen z vso vestnostjo in glede sestave proračuna je g. obč. svetnik Zajca povedal na naslov g. dr. Ravniharja marsikatero bridko.

Ko je bila razprava skoro že končana, je podal obč. svetnik g. dr. Lemež v imenu svojega kluba sledečo izjavo:

IZJAVA KLUBA OBČINSKIH SVETOVALCEV NDSJ.

Mi bomo glasovali za proračun. To storimo, ker smo na proračunu, če tudi v opoziciji z uspehom sodelovali. Storimo to zlasti radi tega, ker v svojem notranjem sestavu odgovarja komunalnemu programu Z. D. L., s katerim smo šli v občinske volitve in radi katerega smo stopili v opozicijo. Mi se sicer s tem svojim glasovanjem ne vračamo v sklop Z. D. L. Vztrajali bomo v tej zbornici v opoziciji kot stalna proletarska kontrola nad izvajanjem komunalnega programa Z. D. L., ki nam je skupen s sedanjo večino, zlasti pa bomo vestno kontrolirali izvajanje proračuna in službene pragmatike. Izjavljamo pa, da bomo četudi v opoziciji, vedno podpirali sedanjo večino in z njo iniciativno sodelovali, če bo ona dosledno izvajala komunalni program Z. D. L. Viskdar pa bomo stali v najbrezobzirnejšem boju proti sedanji večini, če se bo v svoji politiki oddaljila od tega programa in šla po potih obznanaške desnice te zbornice.

Po izjavi da župan dr. Perič predlog o proračunu na glasovanje.

Proračun je bil sprejet z glasovi večine. Opozicija — JDS, NSS in NNS — je že pred glasovanjem zapustila dvorano.

Seja je bila zaključena ob pol dvanajstih ponoči.

Naznanila.

Nova založba. Načelnstvo opozarja vse člane Nove založbe, da bo občni zbor dne 28. februarja, v četrti ob 8. zvečer v dvorani Akademskoga doma. Občni zbor je važen zaradi spremembe pravil. — Predsednik.

Diakonski večer Slov. kat. akad. starešinstva in Prosvetne zveze se vrši v petek, 29. t. m. ob 8. v dvorani akad. doma. Tema: nadaljevanje debate o bistvu socialnega vprašanja. Vabimo k obilni udeležbi.

Starešinski sestanek se vrši danes ob 8. v dvorani akad. doma. Tema: nadaljevanje debate o elektrifikaciji Ljubljane. Vabljeni starešine in akademiki, gostje dobrodošli. — Predsednik.

Višji prosvetni tečaj pri uršulnikah. Danes v sredo 27. febr. prične predavati ob pol sedmih zvečer msgr. Steska o spomenikih stare Ljubljane. Za njim ima predavanje g. Zaren. V četrti ima predavanje g. dr. Piskernikova ob pol sedmih.

V Prosveti Krakova—Trnova predava danes ob trideset na 8. zvečer g. Ant. Anžič.

Jugoslav. društvo za proučevanje angleškega jezika v Ljubljani naznanja svojim članicam in članom, da se vrši redni občni zbor dne 12. marca ob pol 7. zvečer v prostorih prve državne gimnazije Tomanova ulica. Na obilno udeležbo vabi odbor.

Društvo strokovnih mojstrov tobačne tovarne ima 1. marca ob 20. predpustno prireditev v dvorani Mestnega doma. Vstopnina 10 Din. Predprodaja vstopnic pri vratarju tobačne tovarne g. Lavrenčiču.

Podporne društvo uslužbencev električne cestne železnice v Ljubljani priredi v soboto, dne 1. marca v veliki dvorani »Ljudskega doma« zabavno večer v prid podpornega sklada. Začetek ob 20. Vstopnina 8 Din. Predprodaja vstopnic pri spre-

vodnikih. K obilni udeležbi vladno vabi odbor. Prostovoljno gasilno društvo na Laverri priredi predpustno veselico dne 2. marca v prostorih g. Ogrina na Laverri. Začetek veselice ob 14. Proskrbljena je dobra vinska kapljica. Ker je čisti dobček namenjen je za nabavo gasilnega orodja, vabi k obilni udeležbi odbor.

Narodno gledališče.

»Traviata« v opernem gledališču. Nocoj ob pol osmih se poje znana Verdijeva opera »Traviata« z gospo Vesel-Pollo kot gostom. Vse ostale vloge so v dosednji zasedbi. Predstava se vrši za red F. Naša opera pripravila za mesec marec tri novitete in sicer: v soboto dne 1. marca se poje kot slavnostna predstava v proslavo stoletnice rojstva Bedriha Smetane njegova opera »Poljub«. Za to predstavo so lahko rezervirali sedeži in lože od danes naprej pri dnevnih blagajni. Sredci meseca marca bo premijera Puccinijevе opere »Manon Lescaut«, ki jo režira in dirigira operni ravnatelj g. Rukavina. Kot tretja noviteta se vprižori tudi še v marcu ruska opera »Čarska nevesta«. — V dramu se vprižori nocoj »Othello« za red A.

Prosveta.

pr Jesenice. Kat. delavsko društvo vabi na X. Prosvetni večer, ki se vrši v četrti ob 8. zvečer v Društvenem domu s sledečim sporedom: A. Aškerc: Tlaka, alegorija. J. Aljaž: Kmetški hiši, mešan zbor. J. Stritar: Ruski begun, alegorija. J. Aljaž: Ti osrečiti jo hoti, mešan zbor; J. Gospodarič: Rusija, predavanje pojasnuje 24 skloptičnih slik; Al. Poženel: Parnik, predavanje pojasnuje 16 skloptičnih slik. Kino: Detektivska drama. Vstop prost za člane KDD, Strokovne in Prometne zveze.

pr Jurčič, Spisi. Priredil profesor dr. Ivan Grafenauer. Pravkar je dotiskan IX. zvezek te zbirke, ki je s tem popolna, ker je X. zvezek že prej izšel. Vseh 10 zvezkov velja proširano Din 200.—, vezano Din 300.—. Vsak posamezni zvezek velja Din 20.— oziroma vezan Din 30.—. Glavne povesti posameznih zvezkov so: I. Jurij Kozjak. Domen. — II. Jurij Kobila. Tihotapec. Klosterski žolnir. Grad Rojtnje. — III. Deseti brat. — IV. Cvet in sad. Hči mestnega sodnika. — V. Sosedov sin. Sin kmetkega cesarja. — Med dvema stoloma. — VI. Doktor Zober. — VII. Lepa Vida. Lipe. — VIII. Erazem Tatenbach. Bojmi se te. — IX. Rokovnjači. X. Slovenski svetec in učitelj. — Poleg označenih obsega vsak zvezek še več manjših povesti. — Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Cerkveni vestnik.

c Kongregacija gospodov ima danes svoj redni sestanek ob pol 8. zvečer v kapeli.

c Euharistični kongres v Osijeku. Velik euharistični kongres se sredi avgusta t. l. vrši v Osijeku. Udeležiti se ga vsa djakovska škofija in čaranja.

Dijaški vestnik.

d Tretji redni občni zbor Jug. kat. akad. društva sv. Cirila i Metodija v Belgradu za letni semester 1923—1924 se vrši v nedeljo, dne 2. marca z običajnim sporedom. — Tajnik.

Izpred sodišča.

»Orjuna« pred sodiščem. Včeraj se je vršila pred senatom državnega sodišča obravnava proti odgovornemu uredniku »Orjuna« zaradi žaljenja časti. Tožila ga je uradnica »Kreditne banke« Ludmila Bajtova. »Orjuna« jo je v več člankih obdolžila, da bo postala slavna oseba in sicer radi špičonaže. Očitano se ji je visoko fašistovski poslanstvo, da je Gorčanka, fašistovska vohunka, da jo bo treba pozdravljati po fašistovski z dvigom roke in klicem Eja, eja, Cecilija, in da bi se morala za njo malo bolj pobrigati ljubljanska policija. Treba bi bilo postopati proti njej z oljem in škarpami. Tudi se je nevarno namigavalo v člankih, kjer ona stanuje in kam hodi na hrano. Odgovorni urednik se je zagovarjal, da je bil v času od 5. do 20. januarja odsoten in seveda ni čital teh člankov. To pa mu ni pomagalo, ker, dasi je to ugotovil, vendar je ostal odgovoren, ker ni prijavil namestnika. Obsojen je bil radi opustitve potrebne pažnje na 1500 Din globe ali v slučaju neizterljivosti na 1 teden zapora, mora plačati stroške kazenske pravde in izvršitve in mora na svoje stroške objaviti v prvi številki po pravomočnosti to sodbo. Kazen je precej obtežljiva in sicer radi tega, ker se je tu združilo pet slučajev žalitev težkega značaja.

§ 104. Ob priliki demonstracije »Orjuna« pred stanovanjem italijanske delegata je naletel Franc Koprivar na razburjenje stražnika, ki so prazni. Poljansko cesto, baš ko je hotel iti domov. Na vratih ga je porinil eden stražnikov v vežo. Koprivar pa je ogorčen nad takim postopanjem stražnika precej razburjen odgovoril: »Siroveži, pojte se učiti olike, siroveži!« Obtožence je to priznal. Sodišče je vpoštevalo razburjenost in je Koprivarja obsodilo samo na 100 Din globe.

Poizvedovanja.

Izgubila se je včeraj dopoldne na trgu s sadjem proti trgovini Černakova svetlorjava barve. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v mlekarno gospodarske zveze, Šolski drevored.

Invalid je izgubil s kolesovra Dobrepolje do Velikih Lašč v nedeljo, dne 24. t. m. z dopoldanskim vlakom večjo vsoto denarja. Prosi se pošten najditelj, da odda najdeno vsoto na župni urad Dobrepolje ali pa postajnaščiniku na kolesovro Dobrepolje.

Uboga služkinja je izgubila včeraj na Vodnikovem trgu 100 Din. Pošten najditelj naj blagovoli vsoto oddati proti nagradi v upravi našega lista.

VII.

Prestrašen je zamore popihl ker misli, da ga vrag »nastrihal« Zda bil je bel od nog do glave, Osi mlo »ZATOROG« pa slava.

Trgovci, obiščite VIII. MEDNARODNI vzorčni velesejem v Pragi

Pojasnila in legitimacije daje: ČESKOSLOVANSKI KONZULAT, »ALOMA« COMP., LJUBLJANA, LJUBLJANA.

Opozorjamo, da izdeluje usnjene obleke v lastnih atelejih in po meri le kontekstualna industrija

Drago Schwab, Ljubljana

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Ura opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Nato, vetrovi	Pastirski v m
20. 2. 21 h	732.9	- 4.2	0.3	jasno sever	
21. 2. 7 h	734.0	- 7.2	0.4	jasno j. z.	0.6
22. 2. 4 h	733.7	- 3.7	0.4	sneg	

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Šelenb. ul. 2. Gričar & Mejač.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poiskunna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Felzer, Donjav Stabica, Elza trg št. 134, Hrv.

DEKLE, pošteno, snažno in skrbno, staro 20—30 let, ki razume na kuho in hišno delo, sprejemem k mali družini takoj. Naslov se izve v upravi lista pod števil. 1071.

FANT, ki je dovršil 15 let, se hoče izučiti KLJUČAVNICARSKO OBRTI pri postenem mojstru, pri katerem bi imel hrano in stanovanje. Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 1079.

Pleskarja

(EMAJLIRARJA) sprejme »TRIBUNA« F.B.L., Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

VAJENCA

za čevljarstvo obri sprejemem takoj in dobrega POMOCNIKA za trajno delo. Jožef KRUSIČ, čevljar, Dev. Mar. v Polju. 1096

Potnika po Sloveniji

s pisarn. izobrazbo sprejme takoj večja tvrda. Ponudbe pod šifro: »POTNIK« na upravo »Slovenca« 1068

Za postno in velikonočno dobo priporočila Jugoslovanske knjigarni v Ljubljani cerkvenim sborom sledeče skladbe:

Adamič K.: Velikonočne pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din. glasovi po 6 Din. Melodijozni in vseskozi lahki napavi, posebno podelski skim zborom primerni.

Foerster A.: Lamentacije in očitanja za mešani zbor. Part. 8 Din. Izredno lepa in učinkovita napava, posebno »Očitanja«.

Hladnik: Velikonočne pesmi in Regina coeli za mešani zbor. 8 Din. Lepi in lahki napavi; za podelski zbor.

Hrihar p. Angelik: Postni in velikonočni napavi za mešani zbor. Part. 80 Din. glasovi po 10 dinarjev. Zelo lepi napavi, še posebno postni, brezdvomno najlepši, kar jih je t. p. Angelik sploh zložil.

Kimovec Fr.: Rihar renatus za mešani zbor. Part. 24 Din. glasovi po 8 Din. Zbirka obsega več postnih in velikonočnih pesmi (Riharjevih) med temi tudi en križev pot.

Premier S.: Slava sv. Križu. Postne pesmi za mešani zbor. Part. 14 Din. Zelo lepi napavi; za vsake zbor porabni.

Sattner p. Hagelin: Postne pesmi za mešani zbor. Part. 80 Din (samo še nekaj izvodov v zalogi). glasovi po 6 Din. Te pesmi spadajo med najlepše slovenske pesmi sploh.

Sicheri-Premier: 15 velikonočnih pesmi (Riharjevih, Cvekovi, Gerbičevih, Vavkovi in drugi napavi) za mešani zbor. Part. 30 Din. glasovi po 4 Din.

V globoki tugi naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naša srčno ljubljena soproga, mati, hčerka, sestra, svakinja, gospa

Ivanka Stojković

roj. JAREC

danes po daljši mučni bolezni v 29. letu starosti preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v četrtek, dne 28. februarja ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Zelena jama št. 68, na pokopališče k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 26. febr. 1924.

Žalnožne rodbine:

STOJKOVIČ, JAREC, STAMAČ, KRAŠEVEC.

DEKLICA

z izobrazbo mešč. šole, želi vstopiti kot prodajalka v trgovino, najraje na deželo. Naslov pri upravi pod 1098.

Izkušen laborant

išče službo za takoj. Sposoben je vseh tozadevnih opravil. Ponudbe pod »Zanesljiv laborant« na upravo »Slovenca«. 1097

GOSPODIČNA

s trgovsko izobrazbo želi mesto v pisarno kot praktičantinja brezplačno. - Naslov v upravi pod št. 1093.

PRODAJALKA

izurjena v galant. stroki, išče službo; gre tudi v manufakturno 1-2 meseca brezplačno. - Naslov v upravi lista pod št. 1048.

Dobro vzgojeno DEKLE staro do 20 let, sprejemem za lahko hišno delo in k otrokom. - Naslov pove uprava lista pod št. 1072.

NAPRODAJ

radi selitve takoj lepa salonska ZOFA, MIZA STOL, stenska URA in druga oprema, vse v dobrem stanu. - Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 1053.

POSESTVO

10 min. od Celja, enonadst. HIŠA, 2 gosp. poslopji, 6000 m² zemljišča, cena nizka. Naslov: Ivana GROSELJ, Sp. Šiška (nad cerkvijo), Ljublj.

Drž. vred papirje

do 200.000 Din išče večja trgov. tvrdka kot depot za drž. dobave, proti garanciji in 1½% meseč. obrestim. - Takojšnje ponudbe pod šifro: »Ugodno obrestovanje« na Aloma Company, Ljublj.

Meblovano SOBO

poleg juž. kolodvora oddam takoj 1 ali 2 gospodoma z vso oskrbo event. samo s hrano. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1091.

ZNIŽANE cene za otroške vozičke, ki se dobijo v veliki izbiri direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokoles TRIBUNA F.B.L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otr. vozički, šiv. in razni drugi stroji. Prodaja tudi na obroke. 1087

Trgovski lokal

z meš. blagom in inventarjem, takoj oddam v najem v zelo prometnem delu mesta. Šifra »Promet« št. 1094.

Salda-konti, štrace, blagajniške knjige, amerikanske Journale, odjemalne knjižice itd.

Književnica K. T. D. v Ljubljani -- Kopitarjeva ulica 6/II.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opremah.

Pouk v **vezenju** ter **krpanju perila** in **nogavic** (šofanje) brezplačno **edino** le pri:

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanična delavnica pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika **Stanko Galeta** na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles. 7984

DVA GOSPODA sprejemem na stanovanje in zajtrk. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1092.

Originalna Telikijeva trta v SHS

Prve Jugoslovanske irinice v DARUVARU Lastniki:

Stigmond Teleki, Vilany Milan Bresslau, Daruvar. Po velikosti in čistih vrstah prvi in največji nasadi v državi. Iriporočajo svoje slovite proizvode vseh poznanih ameriških rodlog (ključev in korenjakov) iz Daruvarskih nasadov v najbolji kakovosti izrecno samo: Berlandieri x Ripar a Teoki S B, Ru-estr s Montkolia, Aramon x Ruparix Ganxin b.r.l. Ripar s Portalis.

Prijave sprejemamo dokler traja zaloga. Naročila naj se pošljejo na UPRAVO

PRVIH JUGOSLAVENSKIH LOZNJAKA
Milan Bresslau, Daruvar

Prazne sode

strojnega ali drugega mineralnega olja kupim vsako množino. - ODON KOUTNY, trg. z orodjem in tehn. potrebščinami, LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 7. 866

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nenadomestne izgube naše drage soproge, matere, sestre in tete, gospe

Marije Rajner

roj. KAŠMAN

kakor tudi vsem, ki so blago pokojnice sprejeli k večnemu počitku, se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

ZALUJOČI OSTALI

Dobro jed in pijačo najboljšo postrežbo

dobe člani Konsuma v svoji zadrugi gostilni, Kongresni trg 2. — Zunanji člani naj ne zamude nobene prilike obiskati prostorov, v katerih se je razvila naša nad 14.000 članov broječa zadruga. — Abonentni dobe nižje cene.

„Erika“

Najboljši in najpripravljeni pisalni stroj za potovanje

THE REX Co., - Ljubljana

GRADISČE 10 - - - - - Telefon 268

Opalograf v vseh velikostih in opalografične potrebščine vedno v zalogi.

Štev. 4758/ref. IX

1039

RAZPIS.

Mestna pristava potrebuje za svoje režijske konje za sedaj približno 3 vagona dobrih, suhih, zdravih pšeničnih otrobov.

Dobaviti bo iste sukcesivno po pol vagona mesečno, ker vsled pomanjkanja prostora ni mogoče cele množine varno vskladiščiti.

Tozadevne ponudbe je nasloviti na mestni stavbni urad do 1. marca 1924.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI,
dne 23. februarja 1924.

Po božjem neodoljivem sklopu, kateremu se v svoji preveliki tugi vdano klanjamo, se je preselila iz solzne doline v boljšo večnost naša srčno ljubljena, predobna soproga in mamica, oziroma sestra, teta, svakinja in sinova, gospa

Gizela Kremžar roj. Rozman

soproga narodnega poslanca

Ki je danes jutraj ob 3. uri, previdena s tolažili sv. vere, nenadoma zatisnila svoje zemsko oči. Truplo preblage, nepozabne pokojnice prepeljemo v četrtek, dne 28. t. m. ob 3. uri pop. izpred žalnega doma, Star pot št. 2, na pokopališče pri Sv. Križu k večnemu počitku. Sv. zadušne maše bodo v župni cerkvi sv. Petra in raznih drugih cerkvah.

Prosimo Vas, prijatelji in znanci, ki z nami sočustvujete in ste poznali našo ljubo rajnico, spominjajte se je v svojih molitvah.

V LJUBLJANI, dne 26. februarja 1924.

FRAN KREMŽAR, soproga. — MARIJAN in FRANCEK, sinova. MALICA WLASSAK, FRANICA PEČAR in MINKA BRATUŽ, sestre. — RUDOLF ROZMAN, brat. — Tati, svaki in svakinja, nečaki in nečakinje.

Mesto posebnega obvestila.

AMERICAN MOTORS

PRODAJA MOTORNIH VOZIL IN OPREME, DRUŽBA Z O. Z.

LASTNICA TVRDKE

K. ČAMERNIK & KO. (BAREŠIČ & ŠABEC)

si usoja sporočiti, da je prevzela dosedanje tvrdko K. ČAMERNIK & Ko., v nameri razširiti dosedanje delokrog čim bolj. Nova tvrdka bo delovala pod istim vodstvom.

«AMERICAN MOTORS» uvaža in dobavlja izdelke najboljših in največjih tovarn sveta: FORD automobile; LINCOLN, 8 cilindrske luksuzne vozove, Fordov „najboljši voz sveta“; FORDSON TRAKTORJE univerzalne motorje za pogon v poljedelstvu in industriji; OLIVER pluge ter druge poljedelske stroje; INDIAN motorna kolesa, ki so zadnja 4 leta držala svetovni rekord ter so v Jugoslaviji vedno zmagovala; FIAT automobile, zmagovalce v Grand-prix kontinenta; CHAMPION najbolj razširjene vžigalne sveče; MICHELIN-CABLE pnevmatike največ zahtevano znamko Evrope; OPREMO in vse potrebščine najnovejšega izvora. — Na razpolago je DELAVNICA z dosedanjim izurjenim in preizkušenim osebjem in z najbogatejšo zalogo rezervnih delov. — Vsakovrstne INFORMACIJE dajemo vsikdar drage volje in brezobvezno.